

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~znanje~~ za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Lekcija g. Barka.

Bivši ruski finančni minister in sedanji generalni ravnatelj velike »Anglo International Bank Limited«, je bil te dni v Beogradu in pred svojo avdienco pri kralju je podal pomembno in poučno izjavo o našem državnem gospodarstvu. Čeprav je Barkova izjava zgovorna pričča njegovih iskrenih slovanskih simpatij do naše države, vendar je obenem zaslužena in krepka lekcija.

G. Bark je namreč dejal, da se tuji kapital sicer vedno bolj zanima za Jugoslavijo, da pa še vedno nima pravega zaupanja. Naš proračun je prevelik in tudi davki so preveliki. Stabilnost dinarjevega tečaja bi se morala zakonito sankcionirati in še več drugih lepих stvari je povedal g. Bark, ki jih sicer vsi že davno vemo, ki jih pa še do danes nismo znali izvesti.

Lekcija g. Barka je seveda za naš opozicijski tisk prava torta in naši opozicijski politiki mislijo, da je sedaj njih govorjenje sankcionirano od avtoritete mednarodne finančne kapacitete. Toda te visokoleteče misli so brez vsake podlage in prazna baharija, ki nima nobene cene.

Zakaj jasno je, da vse naše žalostne sedanje razmere niso nastale šele včeraj, temveč trajajo od ujedinjenja dalje in da so se po vrsti vse naše vlade potrudile, da niso te razmere niti do danes odpravljene. Zato bi opozicijski listi storili mnogo boljše, če bi predvsem pomislili na lastne grehe, mesto da vale odgovornost za sedanje razmere na vlado, ki je komaj nastopila in ki ne more niti prav pričeti z delom, ker se mora venomer otepavati z raznimi kombinacijami in bloki, ki si jih opozicija sproti zmišljuje.

To bi storila opozicija s tem večjo pravico, ker je dejla g. Bark tudi to, da bi imel veliki tuji kapital nov razlog za zaupanje naši državi, če bi bila posledica volitev, da bi sedanja vlada vzela v roke upravo države in pričela izvajati konstruktivno delo in tako osigurala kontinuiteto politike v kraljevini.

Je pač jasno, da je vsako plodonosno vladno delo nemogoče, če naj se linija vladne politike vsakega pol leta menja in če naj bo tako spremenljiva, kakor so gesla naših politikov. Treba je enkrat, da dobi naša politika zdravo smer in sicer zdravo gospodarsko smer, da pa pustimo razne državopravne in samo politične teorije čisto pri miru.

Glavna naloga je znižanje proračuna in davkov in ta del lekcije g. Barka je najbolj važen in najbolj upošteven vredeti. Gospodarstvo ne more napredovati, če je preobteženo z davki in zato treba davke znižati. Usodna napaka naših politikov je bila, da so zahtevali znižanje davkov le v lovu za mandati in pozabili, da je to državna potreba. Še bolj usodna napaka pa je bila, da se je to važno vprašanje obravnavalo tako, kakor da bi bilo to vprašanje primerno za strankarske lovorike. Zato pa se to vprašanje tudi ni pomaknilo naprej in zato je ostalo tam, kjer je bilo. Čisto tako kakor z izenačenjem davkov. Stara stvar je, da so vse naše stranke za izenačenje davkov, kadar so v opoziciji, ko pa pridejo na vlado, z največjim veseljem pozabijo na to vprašanje. Toda izenačenje davkov je državna potreba in za izenačenje morajo biti stranke vselej, pa če so v vladi ali v opoziciji. Zato pa je nedopustno, če mislijo nekatere stranke, da bodo tu dobile poceni lovorike.

Izjava g. Barka je trpka lekcija za nas, ki nam gotovo ni v ponos. A še bolj žalostno je to, da sploh ne bi nam bilo treba doživljati take lekcije, če bi naše

Obtožnica proti Vukičeviću odbita.

Beograd, 5. nov. Popoldanska seja narodne skupščine se je pričela ob pol 5. uri.

Prvi je govoril Nastas Petrović. Dejal je, da se mora kot Srbijaneec in političen človek dotakniti nekoliko preteklosti. Po ustavi Srbije od l. 1869 je imela narodna skupščina zelo malo pravic. Vendar so takratne vlade upoštevale važnost skupščine. Nikdar se ni zgodilo, da ne bi bilo ministra v narodni skupščini in da ne bi poslušal, kaj govore narodni zastopniki. Še manj se je moglo misliti, da bi ne bilo v skupščini ministrskega predsednika, proti kateremu je vložena obtožba in da ne bi poslušal, kadar se govori o njegovi krivdi. Kot radikal starega kova mora govornik protestirati proti takemu postopanju radikalnega ministrskega predsednika napram parlamentu. Videti moram v tem aktu zlo, proti kateremu moram začeti zvoniti k vetlaji. Vem, da bo narodna skupščina pod pritiskom z neke strani v tem momentu ministrskemu predsedniku in notranjemu ministru odpustila in ga ne bo klicala na odgovornost. Toda vendar dvigam svojo obtožbo proti njemu. On je ob volitvah zagrešil zločine posebne vrste. On je na strahovit način pritiskal na svobodo naroda. Prvič odkar vem, se je pojavil ministrski predsednik in notranji minister, ki izvaja volitve z naprej označenimi vladnimi kandidati. Kaj je naravnost kot to, da bo on uporabil vsa sredstva, ki jih ima, da pridejo ti ljudje na kakoršenkoli način res tudi v narodno skupščino. Našel je nekega generala, ki je — sicer res — slekel generalsko uniformo. Ko je to storil, se je ogrel v radikalni stranki in postal nekak političen človek. Predsednik vlade je potem takega človeka prezentiral narodu in zahteval, da ga voli in je uporabil vsa sredstva, da bo ta mož izvoljen. S polno zinzima je potem po svojih listih razglasil v državi, kako narod v tistih krajih komaj čaka tega generala, da ga reši vseh muk in nadlog.

Nastas Petrović pravi glede na zahteve ministrskega predsednika, naj se predlože dokazi: To me spominja na dogodek s tistim golim človekom, ki so ga v prejšnji skupščini prinesli v skupščinsko dvorano. Tudi takrat so rekli: Dajte nam dokazov! Ko se je pa to zgodilo, so rekli: To je osramočenje parlamenta. Sedaj zopet zahtevajo od nas, da jim pripijemo volilce, ki jih je policija na strahovit način pretepla. — Pristanite na anketo in pustite, da bodo govorili volilci: Potem boste videli, da si tega kar govorimo, nismo izmislili.

Poglejte ministre, ki sede na ministrskih klopih! Koliko je med njimi znanih političnih delavcev, da bi jih iskal in prihajal k njim z deputacijami in jih sprejemal z odprtimi rokami.

Nastas Petrović je v nadaljnjem govoru obtoževal Veljo Vukičevića in na koncu izjavil, da bo glasoval proti njemu.

Za njim je govoril radičevac Ljuba Maštrović, ki je utemeljeval obtožnico.

stranke le količkaj bile na višku svoje dolžnosti. Ali naše stranke nočejo in nočejo razumeti, da ni njihov boj za moč prve važnosti, temveč da je vsa rešitev le v dvigu gospodarstva. In nikakor nočejo naše stranke razumeti, da je izvor vsega zla samo v partizanstvu, ki ga one umetno goje in od katerega edino še žive. To partizanstvo je vzrok, da misli opozicija, da obstoji vsa njena naloga v tem, da pride že jutri do vlade in zato polaga vso važnost na kombinacije in

Potem je povzel besedo dr. Mahmud Behmen, ki je dejal, da je bilo vprašanje, ki je zdaj na vrsti, že večkrat na dnevnem redu narodne skupščine, prej pa še v verifikacijskem odboru. Dokazoval je, da je verifikacijski odbor postal objektivno, ker je vse službene osebe, proti katerim so bile vložene pri- tožbe, izročil pristojnim sodiščem. Dr. Behmen je nato zavračal Radičeve trditve, da so muslimani izdali radičevce ter da so oni reaktionarci in Turki. Tega od Radiča nismo zaslužili. To je kleveta. Prošlost in naše delo te trditve najboljše dementirata. Muslimani so se v preteklosti vedno pokazali značajne in zato Radičeve obtožbe niso umestne.

Mi smo kot vladna večina dva vladna mandata proglasili za sporna. To je dokaz, da smo vedno delali in da bomo tudi v bodoče delali z razumom in z natančnostjo.

Potem je govoril Pavle Radić v osebno pojasnilo.

Za njim je dobil besedo samostojni demokrat Košanović. Nato pa je govoril še Sekula Doljević, ki je omenjal beograjsko glavnino in nato naglašal, da sedanja naša država ni tvorba zmage enih nad drugimi, temveč tvorba svobodne volje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Slednjič je omenjal neke tatvine glasovalnih kroglic.

Po njegovem govoru je skupščina prešla na glasovanje. Predsednik je ugotovil, da je glasovalo 259 poslancev in sicer 168 za prost prehod na dnevni red, 85 pa proti. Praznih je bilo oddanih 6 lističev. Obtožnica je bila torej odklonjena, kar so radikali pospremili s sploškanjem.

Predsednik je nato sejo zaključil in napovedal prihodnjo za 9. t. m. z naslednjim dnevnim redom: 1. razprava o poročilu verifikacijskega odbora glede na vlogo Koste Timotijevega, ali so občinski zastopniki lahko poslanci; 2. izvolitev odbora za proučevanje osnutka o spremembi čl. 14. poslovnika; 3. izvolitev odbora za proučevanje zakonskega predloga Nastasa Petrovića o likvidaciji kmečkih imeničnih dolgov.

Skupščina je ta dnevni red sprejela. Na koncu je vstal predsednik dr. Ninko Perić in naglašal, da je bil danes prisiljen prekiniti sejo, ker je Stjepan Radić s svojimi medklici žalil finančnega ministra in poslance kakor tudi predsednika skupščine. Radić je bil zaradi tega trikrat kaznovan. Predsednik bi ga bil lahko še strožje kaznoval. Zaradi ugleda skupščine pa je to opustil. Opominja pa Radića, da je to zadnji opomin. Saj bi on kot šef stranke vendar moral malo paziti, kaj dela.

Radić je dejal: »Ne zahtevam nobene obzirnosti.«

24. PARTIJA — PREKINJENA.

Buenos Aires, 5. nov. 24. partija Alje-hin—Capablanca je bila po 40. potezi prekinjena. Ko se je zopet nadaljevala, se je končala remis.

Zvezna pogodba s Francijo.

Rim, 5. nov. Včerajšnja »Tribuna« trdi v nekom poročilu iz Pariza, da bo pogodba, ki jo bosta sklenili Francija in Jugoslavija, redigirana po francosko-češkoslovaškem paktu o prijateljstvu in zavezništvu. S to pogodbo prevzame Francija in Jugoslavija na se obveznost, da, če bi bila ena od pogodbenih držav napadena, druga pogodbeni država z orožjem posreduje v korist zaveznice. Razen tega se s pogodbo vzajemno zadržijo sedanje meje obeh držav proti eventualnim kršitvam. Ko bo podpisana ta pogodba, se bosta obe državi začeli pogajati za sklenitev trgovinske pogodbe.

STRAH ITALIJANOV PRED NAŠO ZVEZNO POGODBO S FRANCIJO.

Rim, 5. nov. Glede na vest »Daily Herald«, da bo 5. t. m. v Parizu podpisana francosko-jugoslovenska pogodba o prijateljstvu, piše »Lavoro d'Italia«, da bi bil tak akt predno niso razčiščeni italijansko-jugoslovanski odnosi, jako značilen za duh, ki vlada v Parizu napram Italiji. Francija naj vodi politiko, kakoršno hoče, toda opusti naj vsako licemerstvo. Italija bo že znala najti svoja pota.

ITALIJA OBŽALUJE MADJARSKO.

Budimpešta, 5. nov. Madjarska vlada je dobila v zadnjem času od Italije veliko množino orožja, zlasti strojnih pušk in topov. Ko je mednarodna vojaška kontrolna komisija na Madjarskem zapolnila večje količine orožja, je to orožje kupila italijanska vlada in ga pustila na Madjarskem kot svojo last. Sedaj Italija to orožje Madjarski vrača.

DAVIDOVIĆ SKLICAL ZA NEDELJO SEJO GLAVNEGA ODBORA DS.

Beograd, 5. nov. Davidović je sklical za nedeljo ob 10. glavni odbor demokratske stranke na sejo. To je treba posebno poudariti glede na včerajšnje nastopanje Davidovića na skupščinski seji. Davidović je bil navzoč na seji vse do takrat, da je skupščina prešla na glasovanje, potem pa se je s svojimi pristaši odstranil iz dvorane. Smatrajo, da bo Davidović v nedeljo opisal svoje stališče napram položaju na tak način, da bo pojasnjeno njegovo posebno postopanje proti vladi.

PASIVNA REZISTENCA ŽELEZNIČARJEV NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

Praga, 5. nov. Listi prinašajo o železniški pasivni rezistenci jako oprezno sestavljene vesti, ker se boje, da ne bi bili zaplenjeni. Prometno ministrstvo je zagrozilo z disciplinarnim postopanjem proti vsem železničarjem. Toda voditelji izjavljajo, da zato ni razloga, ker se bodo natančno ravnali po predpisih, ki jih je sprejelo 6000 železničarjev. Pasivno resistenco izvajajo okrog 120.000 železničarjev.

SESTRA VILJEMA SE JE POROČILA.

Bonn, 5. nov. Predvčerajšnjim se je izvršila poroka med princezino Viktorijo Schaumburg-Lippe, sestro bivšega nemškega cesarja Vilhelma in Rusom Zubkovom. Cerkvena poroka se ne bo izvršila, ker jo je evangelijski prezbiterij odklonil, češ da smatra ta zakon vsled velike starostne razlike zakoncev za nemoralen.

PANGALOS — OBOLEL.

Pariz, 5. nov. »United« javlja iz Aten, da je Pangalos težko obolel. Odklonil pa je zdravnika in zdravila, ki so mu jih ponudili, ker se boji, da bi ga zastrupili. Zahteval je, naj mu pošljejo njegovega prejšnjega zdravnika iz Aten.

Pomembni predlogi za oblastne skupščine v Sloveniji.

Na današnji seji ljubljanske oblastne skupščine bodo med drugim predloženi in sprejeti tudi naslednji predlogi:

1. Predlog, da se ustanovi za obe oblastni samoupravi v Sloveniji skupno uradno glasilo, kjer se bodo obravnavala vsa vprašanja, ki se tičejo samoupravnih teles (občin, okrajnih in oblastnih samouprav). List se bo imenoval »Samoupravac in bo začel izhajati s 1. januarjem prihodnjega leta. V posebni prilogi bo list prinašal uradne objave obeh oblastnih odborov.

2. Predložen bo statut »Zveze oblasti«, ki je bil sprejet na zborovanjih oblastnih zastopnikov cele države na konferencah v Beogradu dne 1. maja in 28. oktobra t. l.

3. Predložena bo uredba, s katero se

osnuje za obe oblasti skupen urad za izseljence. Ta urad bo posloval pri ljubljanskem oblastnem odboru.

4. Zakon o občinskih taksah se izpremeni.

5. Najvažnejši pa je predlog, da se izvolita v ljubljanski in v mariborski oblastni skupščini 5-članska uredbodajna odbora, ki bosta skupno obravnavala vse uredbe, ki se tičejo obeh oblasti. Ti odbori se izvolijo v smislu čl. 323 finančnega zakona. V prvi vrsti bosta ta dva odbora imela nalogo, da izenačita zakone o občinskem redu, cestne zakone in oskrbo onemoglih in bolnikov.

Proračun pride v razpravo še le potem, ko se bo videlo, katere posle bo prenesla državna uprava na oblastne skupščine.

Resnica o „nevtalnosti“.

Dne 25. oktobra je objavil »Slovenec«, in sicer ne v političnem, ampak v svojem gospodarskem delu članek o znani okoliščini, ki jo je razposlala Zveza industrijev na gospodarske kroge glede volitev v zbornico TOI. V drugem delu svojega članka se »Slovenec« bavi tudi s »takozvanimi nevtalci« in piše o le-teh doslovno:

»Pri tej priliki nam bodi dovoljeno, da povemo še par besedi o takozvanih nevtalcih.

V Sloveniji se zadnje čase ta pojav zmeraj bolj razširja. Od dneva do dneva imamo več nevtalcev. Da jih ne manjka v gospodarskih krogih, ni treba poudarjati. Nevtalci so po večini pošteni in odkritosrčno misleči ljudje, vendar ne morejo biti vseč ne nam, ne komu drugemu in sicer iz sledečih razlogov:

Vsak državljani ima državljanske pravice, ki jih mora izvajati če hoče biti res moderen državljani in pokazati svetu, da nekaj da na državo. Nevtalci pa se tem pravici ne ponašajo. Nevtalci pa se tem pravici ne ponašajo. Nevtalci pa se tem pravici ne ponašajo. Nevtalci pa se tem pravici ne ponašajo.

Nevtalci utemeljujejo to svoje postopanje s tem, da jim politične razmere niso všeč in da se nečejo vanje vtikati. Zagovarjajo svoje postopanje s pasivnostjo, dočim bi bilo edino pravilno, da bi ga zagovarjali z aktivnim poseganjem v razvoj dogodkov, četudi jim ni lahko dobiti na prvi mig primerne oblike.

Zdi se nam pa, da je med glavnimi nagibi pri nevtalcih vendarle še zmeraj strahopetnost. Ne upajo si ne na levo, ne na desno. Njihova strahopetnost je tem večja, čim močnejšo roko ima vladajoča stranka. Njihov pogum je tem večji, čim bolj varuje vladajoča stranka državljansko svobodo. Po dokaz ni treba iti daleč. Kje so bili n. pr. leta 1925 nevtalci, koliko jih je bilo takrat? Primerjajte jih takrat in danes!

Teh opazk nismo naredili radi tega, da bi omalovaževali ali žalili nevtalce. Ni bil to naš namen. Hoteli smo samo poudariti, da akmamo pred nevtalci prav nobenega respektja in da smo prisiljeni, da presojamo njihovo dejanje in nehanje ne samo po dobri volji, ki jo imajo pri tem, ampak tudi po porciji strahopetnosti, ki je njihovim iniciativam priručna. Nevtalnost je torej za nas tudi stvar, ki je vredna vsega upoštevanja, toda nobenega posnemanja.

Naj mi bo dovoljeno kot »takozvanemu nevtalcu« napisati na »Slovenec« trditve o nevtalcih par besed. Mislim, da bo najbolje, če začnem kar pri sebi.

Meni je prav dobro znano, da temelji SLS na katoliškem svetovnem nazoru. Na tej osnovi tudi besede dr. Korošca, izgovorjene na shodu v Unionu tik pred volitvami, »da je SLS politična stranka«, ne morejo nič izpremeniti, in SLS ima s svoje strani čisto prav, če naglašja vsaj ob gotovih prilikah svoje katolištvo in svojo katoliško etiko in moralo. Toda na svetu je poleg prepričanih in pozitivno-verskih katolikov tudi še nekaj ljudi, ki niso tega prepričani. Ali more preudaren človek zahtevati od teh ljudi, naj se politično organizirajo v SLS?

Toda rekel bo kdo: Potem naj se pa ti ljudje politično organizirajo v eni ali drugi »brezverski« ali »protivverski« stranki, če že mora biti podlaga vsake politične organizacije izključno svetovno nazoranje. Vprašanje pa je: V kateri?

V Sloveniji imamo SDS, SKS, potem celo vrsto socialističnih strank itd., o katerih pravijo, da so »napredne« (alias: protivverske ali brezverske). Nočem razmotrivati vprašanja, če so omenjene politične stranke ali skupine verske ali brezverske. Pa recimo, da so res brezverske ali protikatoliške ali kakor se že glasi prava beseda — ali pa sledi že iz tega, da se mora vsak takozvani naprednjak odločiti ravno za eno ali drugo izmed omenjenih strank? Ali mora tvoriti podlago politične organizacije ravno svetovni nazor? Ali druge podlage ni? V Zedinjenih državah n. pr. obstojita dve veliki politični stranki, republikanska in demokratična, ki nimata s prav nobenim svetovnim nazorom prav nič opraviti! Med angleškimi laburisti se bore za delavske pravice poleg protestantov vseh vrst tudi katoliki. To je dokaz, da so možne politične organizacije tudi na drugi podlagi kot pa ravno na svetovno-nazorni.

Poleg tega pa prihajajo v poštev tudi še druge kvalitete naših političnih strank, kakor pa njihova verska ali »brezverska« podlaga. SDS velja n. pr. nekaterim za »brezversko« (o čemer pa sama noče nič slišati), pa je vseeno mnogo »naprednjakov«, ki nikakor nečejo biti člani SDS in imajo za to tudi svoje tehtne vzroke! In tako je z vsemi takozvanimi »naprednimi« strankami.

Ne odvrta pa »takozvani nevtalci« od aktivnega poseganja v dnevne politične boje samo nepriznavanje principov ali obsodba političnih metod ene ali druge stranke, ampak tudi način političnega boja, kakor se je uveljavil ne samo pri nas, ampak skoro po vseh deželah Srednje Evrope. Ta način je večinoma grd, zelo grd in umazan — in baš to je vzrok, da se izogibajo direktnega sodelovanja v politiki po celi Srednji Evropi najboljši in najodličnejši ljudje, ki si ne marajo mazati svojih rok v političnem blatu, ampak raje delajo tiho in mirno v svojih laboratorijih, v svojih knjižnicah in v učilnicah ne le za svoj, ampak tudi v jako visoki meri za splošni blagor. Mogoče celo več, kakor pa gospodje politiki in demagogi. Učitelj in profesor, ki vzgojita le eno dobro generacijo mladine, sta naredila za državo več kakor stotine političnih kričavcev! Celo toliko zaničevani bankirji koristijo državi z uspešnimi posredovanji za državna posojila mnogo več, kakor razni hujskači, ki navadno niti ne vedo, kaj je to, država...

Ločiti pa je treba od takih »nevtalcev« politične spekulante, ki jih tudi pri nas ne manjka. Ti pa nimajo s pravimi nevtalci nič opraviti. Ravno ta politična kasta je mnogo kriva, da je v vseh deželah vedno več nevtalcev.

Cisto pravilno podčrtava »Slovenec«, da je »takozvanih nevtalcev« vedno več. V Sloveniji imajo menda že večino. Toda kaj sledi iz tega? Samo to, da naj danes odločujoče stranke poskrbe s svojim delom in s svojimi metodami, da se jih nevtalci ne bodo ogi-

bali. Dokler pa bo tako kakor je, pa ne more biti nobenega dvoma, da bo število takozvanih nevtalcev stalno rastle. Tega pa niso krivi nevtalci. Nevtalci.

Politične vesti.

— Včerašnja dopoldanska seja Narodne skupščine je bila silno viharina in je morala biti celo prekinjena. To pa po zaslugi radičevcev, ki nastopajo z velikansko vehemenco. — Seja se je pričela ob pol desetih. Predsednik je najprej sporočil, da je justični minister predložil skupščini celo vrsto zakonov, tako kazenski zakon, zakon o izvrševanju kazni in omejitvi svobode, o sodnih, o kazenskem postopanju, o policijskem redu in o ureditvi rodnihih sodišč. — Nato je bil prečitana nujni predlog posl. dr. Krajača o izenačenju davkov. Ker je bil to zadeven osnutek že predložen skupščini, pozivlja dr. Krajača vlado, da v treh dneh predlog obnovi in bi bilo na ta način mogoče izvesti izenačenje še pred razpravo o novem proračunu. Nato je dr. Krajača nujnost svojega predloga utemeljeval in dejal, da določa ustava popolno enakopravnost vseh državljanov, vsled česar je samoposebi umevno, da morajo biti tudi obveznosti vseh državljanov enake. Vsa stvar je tako jasna, da mu ni treba nujnosti še posebej utemeljevati. — Finančni minister dr. Marković je nujnost predloga odklonil, ker bo vlada itak sama vložila zakonski načrt za izenačenje davkov. Nalo je povzel besedo Stjepan Radić in vehementno napadel finančnega ministra in vlado. Očital je vladi, da ima srce samo za interese Srbijancev, da se pa niti najmanj ne briga za propadanje prečanskega gospodarstva. Med Radićevim govorom je prišlo do velikanskega hrupa in ker predsednik kljub vsemu zvonjenju ni mogel napraviti reda, je moral sejo prekiniti. Ko je bila seja zopet otvorjena, je predsednik naznanil, da bo po seji predložil izključitev Radića. To je izzvalo zopet nove nemire in Radić je zaklical, da potem ne bo samo on zapustil seje, temveč bo z njim vred zapustilo vseh 60 njegovih poslancev ne samo sejo, temveč tudi skupščino in Beograd. Ta izjava je naravno še bolj razvnela duhove in pričela se je tekma nekaterih poslancev, kdo je močnejši v uporabi neparlamentarnih izrazov. Ko se je končno vendar nekoliko poleglo razburjenje, je povzel besedo sam. dem. Juraj Demetrović, ki je govoril za nujnost Krajačevega predloga. Predvsem pa zahteva, da se srbijanski davčni zakon razlegne na vso državo. Tudi med Demetrovićevim govorom ni prišlo do miru. Prišlo je do ostrih spopadov med ministrom Kocićem in zemljoradnikom Kokanovićem. — Za Demetrovićem je govoril nemški poslanec dr. Kraft, ki je naglašal, da je izenačenje davkov nujno potrebno in da zlasti Vojvodina čaka, da bodo davki čimprej izenačeni. — Nato se je vršilo glasovanje in je skupščina z veliko večino glasov odklonila nujnost. Skupščina je nato prešla na dnevni red in je pričela razpravo o Radićevi obtožnici proti Vukičeviću. Kot prvi je govoril zemljoradnik Voja Lazić. (Nadaljevanje poročila glej na 1. strani.)

— Slabo upanje za koncentracijsko vlado. Demokratska splitska »Nova Doba« piše: Kakor znano, je sprožil Ljubja Davidović na seji demokratskega kluba misel koncentracijske vlade. Ta misel je dobila mnogo pristašev ne samo med demokrati in opozicionalci, temveč tudi med nekaterimi radikali. Toda niso je sprejeli vsi, da bi se moglo verovati v njeno uresničenje. Zelo jasno se čuti odpor proti koncentraciji tudi od drugih strani in ne samo od predsednika vlade g. Vukičevića in njegovih prijateljev v vladi. Proti koncentracijski vladi so razven močnega dela radikalov tudi koroševci, zatem skupina dr. Spahe in večje število demokratov. Proti koncentracijski vladi, kateri bi bil na čelu g. Vukičević, pa so tudi sam. demokrati s Pribečevićem. Politični krogi polagajo zato zelo malo nade, da bi moglo priti do koncentracijske vlade, ki bi obsegala vse poslance razven dveh Hrvatov (dr. Trumbića in Pavelića) ter nega socialisti. To bi bila idealna vlada — ali je premalo upanja, da bi moglo priti do njene ustavitve, ker govori mnogo razlogov proti njej, so zaključili svojo sodbo politični krogi.

— Ali ima vlada delovni program? Tako naivno se vprašuje popoldansko glasilo v Knafovi ulici. Sicer v istem članku to velemodro glasilo priznava, da je šla vlada na

Ferad beg Draga, bivši vodja džemijeta, ki je bil sedaj izpuščen iz zapora.

volitve z gotovim delovnim programom, da v Knafovi ulici gospode take nelogičnosti ne ženirajo. Še lepše je pa to, da trdi starina iz Knafove ulice, da ni vlada še nobenega zakonskega načrta pripravlja za skupščino, a na isti strani more brati vsak čitatelj, da je samo justični minister predložil skupščini šest zakonskih načrtov. Pa kaj da to briga starino iz Knafove ulice, ker on mora napadati vlado, da vidi ves svet, kako mu je hudo, ker niso njegovi šefi v vladi.

— Rumunski kmetje odbili ponudbo Bratianu-a. Narodna seljaška stranka je imela včeraj sejo, na kateri je razpravljala o ponudbi predsednika vlade Bratianu-a za vstop v koalicio z njegovo stranko. Narodna seljaška stranka je Bratianu-ovo ponudbo odločno odklonila. Ta sklep je bil sporočen Bratianu, ki je sedaj bolan. Bratianu je nato poslal Maniu-a novo ponudbo in ga prosil naj opusti svoje neprijateljsko stališče do liberalne stranke in stopi kot druga koalicijska stranka v vlado. V liberalnih krogih upajo, da bo narodna seljaška stranka to ponudbo sprejela in da bo opustila svojo ostro opozicijo proti vladi. Vlada je stranki tudi dovolila kongres v Albi Julii.

— Nadaljne arctacije v Rumuniji. V zvezi z afero princa Karla in Maniolesca je bil aretiran polkovnik Todorescu. Proti njemu bo vložena obtožnica zaradi dobave aeroplanov za rumunsko vojsko. Ta afera je stara že tri leta, prišla pa je sedaj prav ministrskemu predsedniku Bratianu, da se masšuje nad nasprotnikom.

— Pasivna rezistenca železničarjev na Českoslovaškem se je imela pričeti danes opolnoči. Pogajanja med železničarji in železniškim ministrstvom so že pretrgana. Če bi dospel v zadnjem trenutku ugoden odgovor ministrskega predsednika, potem bi pasivna rezistenca odpadla. Ni pa verjetno, da bi Českoslovaška vlada odnehala. Železnice in tovarne so namreč s premogom dobro založene in tudi sladkorna kampanja je že skoraj zaključena. Pasivna rezistenca ne bo celotna, temveč se bo najbolj uveljavila na obmejnih postajah, glavnih mestih in premogovnikih. Vendar pa bo to zadostovalo, da bo v par dneh promet vsled prenatrpanosti obmejnih prog ustavljen.

— Končni rezultat občinskih volitev na Angleškem. Rezultati mestnih volitev v največjih mestih so ti-le: Delavska stranka je dobila 100 mest, konservativna jih je izgubila 71, liberalna jih je dobila 21, izvenstrankarskih je bilo 9. V vseh mestih je delavska stranka pridobila na račun konservativcev.

— Razkol med francoskimi radikali. Kakor znano je bil na kongresu radikalne stranke izvoljen za predsednika levičarsko orientirani Daladier, za katerega je bilo odanih okoli 400 glasov, dočim je bilo ravno toliko praznih glasovnic. Kongres je nato sklenil, da gre radikalna stranka pri prihodnjih volitvah brezpogojno s socialisti. Proti temu je nastopil poslanec Franklin-Bouillon, a je ostal v manjšini. Franklin-Bouillon je vsled tega izjavil konsekvence in odstopil kot predsednik zunanjega odbora zbornice. Svoj korak je utemeljeval s tem, ker je kongres zavrnil geslo o narodnem edinstvu, ki je Francijo rešilo. Radikali hočejo podpirati socialiste, čeprav nimajo niti najmanjše garancije, da bodo socialisti prevzeli soodgovornost pri sestavi vlade. Sodelovanje s socialisti pa je že iz patriotičnih razlogov nemogoče, ker so socialisti za izpraznitve Porenja in priključitev Avstrije k Nemčiji, kar mora povzročiti novo vojno. Istočasno je imela zborovanje krajevna organizacija radikalov v departmanu Seine et Oise in se celotno pridružila Franklin-Bouillonu. Ta je odpoval sedaj v svoj volivni okraj, kjer misli organizirati unionistično ligo in nato razširiti to ligo na vse ostale departmane.

Ivan Podlesnik:

IZ SPOMINOV NA DR. JAN. EV. KREKA.

Vzrok najprvo osebnega, potem pa političnega, spora med Krekom in Šušteršičem leži drugje. Razumljivo pa je, da so oni, ki so si vzeli za nalogo to, da so dregali med njima, iznesli med mnogimi drugimi stvarmi kot vzrok nezadovoljnosti proti Šušteršiču njegovo, na precej skrivnosten način izvršeno imenovanje deželni glavarjem. Meni se zdi, da bo moral oni, ki bo hotel spraviti na dan vrok usodepolnega spora med tema dvema velikima možema, poseči v zakrito ozadje takojmenovane Theimerične afele. Ta afera je ena izmed najbolj umazanijh točk slovenske politične zgodovine. V Ljubljani se je naenkrat pojavila ženska iz Dunaja, o kateri se je šepetalo, da ima zveze z visokimi dunajskimi političnimi in dvornimi krogi. Z odprtimi rokami je bila sprejeta. — Prinesla bo novo življenje v žensko gibanje. Razširila bo delovanje ženskih gospodinskih tečajev itd. — tako se je govorilo o nji nekaj časa. Baje so se v deželnem dvoru že kovali načrti, katerega uglednega politika naj bi se vtaknilo ž njo v zakonski jarem, da bi tako ostala ta nova zvezda trajno ohranjena naši domovini. Toda kmalu je prišlo veliko razočaranje. Iz zvezde je postala bestija, ki je začela zlivati po slovenski javnosti smrdljivo gnojnico. Najprvo se je znesla nad tistimi, ki so jo najbolj gostoljubno sprejeli, nad

Šušteršičeco družino. Tedaj »napredno« slovensko časopisje je z veseljem odprlo svoje predale njejnim izbruhom. Saj je kazalo, da bo ta ženska obglavila Kreka, proti kateremu so v prvi vrsti leteli njeni izbruhi. Šla je tako daleč, da je pred celo slovensko javnostjo razobešala umazano perilo svojih dunajskih postelj in z umazanostjo mazala predale prej omenjenih časopisov. Ko je videla, da s svojim histeričnem revoltiranjem ne bo dosegla, kar si je želela, je za začela točiti še po drugi strani. Za gostoljublje, ki ga je življala pri naprednem časopisju, se je zahvalila s tem, da je denuncirala vladi Triljerja kot državi nevarnega človeka.

To vse ni bila komedija ampak resna stvar, ki je pokazala kako naivna, majhna in mnogokrat umazana je bila takrat slovenska politika, ki je tedaj več mesecev živela od izbruhov nenormalno erotične, histerične ženske. Človek bi skoraj verjel domnevi, katero mi je glede te zadeve izrazil tedaj ugleden slovenski duhovnik. Dejal je, da je možno, da je bil tedanj avstrijski vladi porast SLS in njena moč v Sloveniji že preko glave. Da bi to moč oslabilo se je poslužila Theimerice, ki naj bi s svojimi intrigami razdružila dva najmočnejša v stranki — Šušteršiča in Kreka — s tem pa oslabilo, če ne razcepila stranko. Metodam avstrijske diplomacije bi to odgovarjalo po hudobnosti in neumnosti. Nobena skrivnost ni, da se je šlo takrat res za Krekovo glavo. Tudi v njeni

stranki se je vedelo zelo mnogo o »demonstskih očeh« te ženske, ki so Kreka premotile. Mnogi so verjeli, zmajevati z glavami in že videli Kreka v ozadju pozabljenega. V deželni zbornici je bil velik takrat Lampe, ki je ob priliki, ko so liberalci nerodno znesli to stvar tja notri, neusmiljeno udarjal in smešil, Tavčar je takrat bežal pred Lampegovimi udarci iz zbornice.

V skrivnem ozadju te afele je pa ostalo nekaj, kar je povzročilo najprvo razpoke v osebnih odnosih med Krekom in Šušteršičem, potem pa še razpoke v političnih odnosih. Vse je vodilo do razcepa med vojsko. Krek se je visoko dvignil, Šušteršič pa padel. Theimerica je začel tega razkola še doživela v Kranju, kjer je našla zavetišče pri pokojnem Tomažu Pavšlerju. Igrala je začetkom vojske vlogu denuncijantke v službi avstrijske vlade.

Tako se je končalo to žalostno poglavje iz naše notranje politike, v kateri so razne »afere« igrale prevelike vloge. En del slovenskega časopisja ni mogel tedaj živeti brez njih. Bile so mu vsakdanji kruh.

Popravek: Med tiskovne napake v teh člankih se je urinila ena, v članku, v katerem govorim o Lampetu kot kritiku »Dom in Sveta«, ki zelo moti. Tam stoji »kot njegovi predniki in smrtniki«, moralo pa bi stalo »kot njegovi predniki in sovrstniki«.

Dnevne vesti.

— Novi pomočnik ministra za narodno zdravje. Novi pomočnik ministra za narodno zdravje, bivši inspektor ministrstva za narodno zdravje dr. Milan Vukičević je prevzel svoje posle.

— Novi člani oblastne skupščine v Ljubljani. Na mesto nekaterih oblastnih zastopnikov, ki so bili izvoljeni v državni zbor, in pa onih, ki morajo iz posebnih razlogov odložiti svoje mandate, pridejo v ljubljansko oblastno skupščino sledeči novi člani: Na mesto dr. Alberta Kramerja pride župan v Trzin g. Lončar, na mesto g. Ureka pride posestnik g. Bogovič, a na mesto g. Zebala pride poštini uradnik g. Majer z Vrhnike.

— Novi šolski zakoni. V prosvetnem ministrstvu je izdelan nov zakon o osnovnih in zakon o srednjih šolah. Zakon o univerzah proučuje posebna, iz univerzitetnih profesorjev sestavljena komisija.

— »Uradni list« št. 111 z dne 4. novembra objavlja pravilnik o prijavi in odjavi plovnih objektov v rečnih pristaniščih kraljevine SHS.

— Kmetijska šola na Grmu je s koncem oktobra zaključila šolsko leto 1926/27. Letnik je dovršilo 31 učencev, od teh s prav dobrim uspehom 5, z dobrim uspehom 23, z zadostnim uspehom 3. Jubilejno pohvalno diploma je dobil kot vsestransko najboljši učenec Albert Breznik iz Globasnice na Koroskem. Učenci so se poslovili od zavoda s pristožno domačo prirediteljo ter odšli polni idealnih načrtov za bodočnost na svoje domove. Želimo, da bi ti, za vse lepo in dobro navdušeni mladeniči krepko pomagali kmetiskemu stanu do boljših časov.

— Novo šolsko leto 1927/28 se prične na kmetijski šoli na Grmu v ponedeljek, dne 7. novembra. Sprejetih je 52 gojencev, 33 v celoletno šolo, 19 v I. tečaj zimske šole.

— 400-letnica mesta Subotice. V Subotici se vrše velike priprave za proslavo 400-letnice mesta. Ob priliki proslave 400-letnice se odkrije v Subotici tudi 8 metrov visok spomenik carju Jovanu Nenadu. Proslave se udeležijo delegacije iz številnih jugoslovenskih mest.

— »Dinarski dan«. V spomin sedme obletnice Rapalskega dne priredi Jugoslovenska Matica širom kraljevine dne 12. ali 13. novembra 1927 zbirko v narodno obrambe namene pod naslovom »Dinarski dan«. Ta »dinarski dan« je zamišljen takole: V vseh mestih in večjih krajih naj podružnice Jugoslovenske Matice ali kjer se te ne obstoja, druga društva organizirajo »dinarski dan«, na način cvetličnih dnevo. Prispevki naj se v steklenice ali pušice zbirajo po ulicah, trgovinah in podjetjih ter zasebnih stanovanjih. Na deželi naj se zbiranje vrši po službi božji pred cerkvijo in od hiše do hiše. Sicer pa prepuščamo podrobnejšo organizacijo inicijativi lokalnih faktorjev, ki naj zbirko uredijo kakor najbolj prikladno in koristno. Nabrane svote naj se potem nakažejo pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Prodajali se bodo odkupni znaki, ki naj jih društva naroče pri pokrajinskemu odboru v Ljubljani. Naj ne manjka nobene vasi, nobenega kraja, kjer bi ne zbirali ta dan za neodrešene brate in sestre. Vsi neumorno na delo za nje. Dobrodošel je vsak, tudi najmanjši dar. — Jugoslovenska Matica.

— Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12 so darovali: Samec Joža, Murska Sobota 50 Din; dr. Otmar Krajec, Ljubljana 20 Din; dr. Anton Hrovat, Ormož 20 Din; Rafael Ipavc, Črnomelj 20 Din; Serb Jože, Ormož 20 Din; Rihtarič Peter, Jelše 20 Din; dr. Viljo, Bizeljsko 20 Din; Golob Fran, Vič, mesto vena na krsto pokojnega Praprotnika 300 Din; dr. Ivan Jenko, Ljubljana 50 Din; Zarnik, Radovljica 5 Din, Srečko Vrščič v počaščenju spomina matere 100 Din, Kramar Jan, Ribno 15 Din; dr. Sabec Fran, Vrhnika 20 Din; dr. Tanjšek Ivan, Sv. Pavel 20 Din; Zupni urad, Breznica 20 Din; Zupni urad, Hoče 10 Din; iz zaupenosti pokoj. M. Rom 500 Din. — Vsem plemenitim darovalcem najiskrenejša hvala.

— Odbor. — Usposobljenostni izpit za učitelja na kmetijsko-nadaljevalnih šolah je položil dne 26. oktobra t. l. na kmetijsko šoli na Grmu g. Gvidon Pahor, šolski upravitelj v Skarubini. Vsled polica na orožne vaje je moral kmetijski tečaj, ki ga je obiskoval na omenjenem zavodu, tik pred izpitom zapustiti. Vsled tega je izpit položil naknadno.

— Abstinencijsko gibanje na Češkoslovaškem. Te dni se je vršil v Pragi prvi kongres za zdravstveno in moralno vzgojo mladine v duhu abstinence. Kongres, ki je bil združen z antialkoholno razstavo, je sklical zveza protialkoholnih organizacij. Takih organizacij imajo na Češkoslovaškem okoli 1000, skupno število članov znaša 20.000 odraslih in 35.000 otrok.

— Odkritje Kossuthovega spomenika v Budimpešti. Jutri se odkrije v Budimpešti spomenik Lajosu Kossuthu. Slovesno odkritje bo ob enem velika madjarska nacionalna manifestacija. Slavnosti bodo prisostvovali zastopniki italijanske, angleške, francoske, švicarske, nemške, avstrijske, nizozemske, bolgarske, grške ter turške vlade in seveda tudi zastopniki madjarskih oblasti in korporacij.

— Numerus clausus za advokate na Madjarskem. Kot poročajo iz Budimpešte, se uvede na Madjarskem numerus clausus za advokate.

— Nov denar na Poljskem. Poljski ministrski svet je odobril načrt za novo regulacijo valute. Izdali se bodo zlati novci po 100, 50 in 25 zlotih. Novci po 25 zlotih se bodo imenovali dukati. Dalje se izdajo srebrnjaki po 5 in 2 zloti in nikljiast drobci po 50, 20 in 10 grošev ter bronast drobci po 5, 2 in 1 groš.

— Nova ekspedicija. Ruski raziskovalec Kozlov, ki se je vrnil nedavno z dolgoletnega potovanja po puščavi Gobi, na katerem

je razkril, kot smo poročali, Džingiskhanov grob, pripravlja novo ekspedicijo v Mongolijo. Kozlov namerava v prvi vrsti razkriti izvirke Modre reke. Potovanje bo trajalo pol drugo leto do dveh let.

— Novi Zeppelini. V Friedrichshafenu grade več novih Zeppelinov. Novi Zeppelini bodo uporabljivi po pet let, dočim so bili dosedanj uporabljivi samo po dve leti in pol.

— Rochefellerjev dar za Shakespearsko gledališče v Stratfordu. Rochefeller ml. je podaril za restavracijo Shakespearskega gledališča v Stratfordu, ki je lansko leto pogorelo, 400.000 funtov sterlingov. S tem je restavracija gledališča zagotovljena.

— Indijanci se hočejo krščanstvu zopet odpovedati. V Montrealu so zborovali te dni poglavarji raznih indijanskih plemen. Med drugim so pretresali versko vprašanje. Sklenili so, da bodo iz krščanske vere izstopili ter se oprijeli zopet svoje prejšnje poganške vere. Ta sklep so motivirali s tem, da jih je udaril bog belokožcev s samimi nesrečami: vzeli so jim svobodo in vse pravice.

— Viljemova sestra se je dala pomladiti. Viljemova sestra Viktorija Schaumburg-Lippe se je podvrgla na prigovarjanje svojega zaročenca, znanega ruskega pustolova Zubkova pomlajevalni operaciji. Sedaj izgleda stara ruina baje ko da je stara 30 let.

— Potres v Kruševcu. V Kruševcu so čutili v četrtek zvečer več precej močnih potresnih sunkov. Potres je spremljalo močno podzemsko grmenje.

— Roparski napad zahteval 8 človeških žrtve. V hišo kmeta Borowega v Gadomiecu na Poljskem je udrlo te dni pet oboroženih razbojnikov, ki so zahtevali od kmeta, da naj jim izroči ves svoj denar in vse dragocenosti. Ker se kmet pozivu ni odzval, temveč se hotel razbojnikom postaviti celo v bran, so jeli streljati banditi iz revolverjev ter so tri člane družine ubili, pet pa težko ranili, nakar so hišo izropali. Odnegli so 3000 zlotih in nekaj dragocenosti. Vseh petero ranjenecv je poškodban podleglo. Roparji so izginili brez sledu.

— Aretacija trgovcev z dekleti v Beogradu. Te dni je organizirala beogradska policija sredi noči racijo. Tekom dveh ur je bilo aretirano nad 60 oseb. Med aretiranci se nahajajo tudi trije trgovci z dekleti, in sicer lastnik javne hiše v Novem Sadu Jovan Tomas, brezposelni trgovski pomočnik Ljubica Stefanović iz Beograda in trgovski agent iz Pančeva Aleksa Vasiljevič.

— Pred monstre procesom zoper Prpičev topla. Sodna preiskava zoper tolpo Prpičev Malega je končana. Glavna obravnava je razpisana za mesec februar. Na zatožni klopi bo 35 razbojnikov in okoli 90 oseb, ki so glavnim razbojnikom pomagale in jih skrivale. Prpičeva tolpa se bo zagovarjala radi 68 zločinov, od roparskih umorov doli do navadnih vlomov in tatvin, obravnava bo trajala najmanj mesec dni.

Trajno kodranje, vodna ondulacija ter prvovrstno barvanje las izvršuje se strokovno v damskem česalnem salonu

Gjud Aleks ml.
Kongresni trg št. 6.

— 20 kg težak akt o Nemcih — denuncijanti. Pred par meseci se je vršila v Mitrovici obravnava zoper 13 Nemcev, ki so bili obtoženi, da so za časa vojne denuncirali Srbe. Več obtožencev je bilo obtoženih na ječo. Sedaj je stol sedmice sodbo razveljavil ter odredil ponovno obravnavo pred osiškem sodiščem, vsled tega so bili poslani sodni spisi v Osijek. Zanimivo je, da je konvolut tako obsežen, da tehta 20 kg.

— Uboj radi poljske škode. Iz Bos. Krupe poročajo: 16letni Gojko Čulibrk je pšel v bližini sela Matavaca krave. Dečko je zlezal v bližnji skedenj na mrvo ter se za živino ni brigal. Sama sebi prepuščena živina je ušla na njivo sosedja Trive Čulibrka ter povzročila tam malenkostno škodo. Medtem je prišel na njivo lastnik. Ko je videl, da mu dela živina škodo, je poklical pastirja. Gojko je zlezal s škodo v roki z mrve ter stopil pred Trivo. Mesto, da bi se bil fant opravičil, je udaril Trivo Čulibrka s sekuro po glavi, da mu je počila lobanja ter je naslednjega dne v bolnici umrl. Te dni se je pastir radi tega zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Bihacu. Obsojen je bil na štiri leta težke ječe.

— Nesreča na Tihem oceanu. Iz Sydneya poročajo: Parnik »Tahiti« je zadel te dni na poti proti S. Franciscu ob izhodu iz synejske luke ob parnik, ki se je vračal s številnimi izletniki v pristanišče. Pri tem je bil izletniški parnik tako poškodovan, da se je v 30 sekundah potopil. 9 potnikov se je potopilo, 40 je bilo pa ranjenih. Po drugi verziji je 40 oseb utonilo.

— Nesreča na morju. Kot poročajo iz Tokia, se je potopilo te dni ob obali polotoka Kamčadke 10 ribiških ladij, ki so tam skrivaj ribarile.

— Hud mraz v Rusiji. V Kazanju je zavladal silen mraz. Zadnje dni kaže toplomer 20° pod ničlo. Volga je zamrznila, paroplovni promet je ustavljen.

— Bombni atentat na kinematograf. Te dni dni je izvršil neznan individvij na največji kino Detroita bombni atentat. Štiri osebe so mrtve, več težje oziroma lažje ranjenih. Par sosednjih hiš je poškodovanih.

— Roparski napad na župnišče. Te dni sta udrila dva v orožnika preoblečena lopova v župnišče v Zatonu v Dalmaciji, zvezala župnika in njegovo kuharico ter zahtevala od župnika, da naj jima izroči 100.000 Din. Ko je župnik odgovoril, da ima samo 2000 Din, ostali denar pa v banki, sta naglana kuharico, da naj gre v banko po denar. Kuharicu je odprla okno ter pričela klicati na pomoč. V župnišče je prihitel neki kmet. Ko je zagledal kmet v orožnike preoblečena roparja, je zbežal ter obvestil več drugih kmetov, kaj se godi v župnišče. Kmetje so župnišče obkrožili, nakar sta se roparja prestrašila, planila iz župnišča, si napravila z revolverji v rokah pot in pobegnili. Iz jeze, ker je bil njiu plen premajhen sta razbila razbojnika v kleti 7 hl vina. Kljub marljivemu zasledovanju orožniki lopovov še niso mogli najti. Še isto noč sta udrila roparja v neko kmetiško hišo ter odnesla kar jima je prišlo pod roko.

— Proces zoper nasilne vajence v Göttingenu. Kot smo poročali, so se meseca julija vajenci v vajeniškem vzgojevališču v Göttingenu pobunili, pretepli dva učitelja in razbili vso opremo, tako da so morali intervenirati, gasilci, policija in vojaštvo. Te dni se je obravnavala zadeva pred sodiščem. Kolovodji sta bila obsojena na 1 in pol oziroma 1 leto ječe, trije drugi so odnesli po 6, eden pa 5 mesecev. Vajenec, ki je stražil telefon, da učitelji niso mogli telefonirati po pomoč, je dobil 3 mesece, ostali, katerim se ni moglo dokazati nič pozitivnega, so bili oproščeni.

— 22 žensk zadavil. Iz Londona poročajo: V Winnepgu v Kanadi se vrši te dni proces proti Earlu Nelsonu, »človeku-gorili«, ki je imel nenavadno pasijo, da je davil ženske. Obtožen je sicer samo radi dveh slučajev, domneva pa se, da ima na vesti 22 takih umorov.

— Misteriozni strel v plesni dvorani. Akademski slikar Vincent Melili iz Marseille-a je hotel obiskati te dni po večerji v Parizu neki zabavni lokal v Rue de Puteaux. V trenutku, ko je vstopil, so počili nenadoma trije strel in slikar se je zgrudil težko ranjen v trebuh. Trije gospodje, ki so se bili pripeljali baš v tem trenutku z avtomobilom pred lokal, so ga naložili na avtomobil ter odpeljali v bolnico. Medtem so zbežali vsi plesalci in plesalke iz dvorane, tako da je našla policija, ki se je pojavila prav kmalu na licu mesta, v lokalu samo poslovojdjo in natakarje, ki zadržujejo, da nimajo pojma o tem, kdo je streljal.

— Pozdrav iz zraka. Mister Lovett je okopal te dni v Thorne-u pri Chertsey-u (Anglija) svoj vrt. Nenadoma je opazil njegovo glavo precej močno trd predmet ki je priletel iz zraka ter se zapil globoko v zemljo. Dasi mu je brenčalo po glavi, je Lovett predmet takoj izkopal. Na svoje začudenje, je zagledal pred seboj signalno luč. Poizvedovanja so ugotovila, da je vrgel luč neki pilot, ki je letel takrat preko Chertsey-a, iz aeroplana. Luč je zasledila policija, hrani jo kot corpus delicti za obravnavo zoper pilota, ki se bo moral zagovarjati pred sodiščem radi malomarnega ogrožanja človeškega življenja in lastnine.

— Boa constrictor v vozu podzemne železnice. V vozu pariške podzemne železnice je ušla te dni nekemu cirkuškemu uslužbenku iz paketa boa constrictor. V nabit polnem vozu je nastala divja panika. Botniki so zbežali iz voza skozi vrata in skozi okna. Prihitele je več policijskih stražnikov, katerim se je posrečilo s pomočjo cirkuškega uslužbenca kačo ujeti in spraviti zopet v paket.

— Kakor v filmu... Iz Tunisa poročajo: Te dni se je ustavil v Džebelju pri belem dnevu pre dneko hišo ene od dnajbolj prometnih ulic avtomobil. Z avtomobila sta skočila dva mladeniča, pograbila gospodično Hermio Sabra, jo vrgla v avtomobil ter z njo odpravila. Nastal je vik in krik in kmalu jim je bil za petami avtomobil, v katerem so sedeli razen starišev odvedene deklice policijski organi. Ko sta mladeniča to opazila, sta zavila na desno in avtomobil je zdrčal v globino ob cesti, kamor se jim prestrašeni zasledovalci niso upali slediti. Gledali so za njimi in videli, kako so izginili v gozdu pod cesto. Policija je ugotovila, da je bil eden od drznih mladeničev zaročenec gospodične Mine in da je bil z njo sporazumljen.

— Bolne žene dobe z uporabo »Franz Jožefovec« naravne vode lahno izpraznjene želodca, kar je pogosto združeno z ugodno delujočim vplivom na obolenje organe. Pisatelji klasičnih knjig za ženske bolezni pišejo, da je blagodejno delovanje »Franz Jožefovec« vode potrjeno tudi z njihovimi preizkušnjami.

Ljubljana.

1— Zadnja pot ge. Milene Zerjavove. Včeraj popoldne ob 15. uri se je zgrnila na Kongresnem trgu velika ljudska množica, ki je čakala na pogreb ge. Milene Zerjavove. Po cerkvenih obredih je zapela pred hišo žalošna Zveza pevskih društev pretresljivo žalostinko »Spomladi vse se veselijo, nakar se je razvil preko Selenburgove ulice ogromen sprevod, ki je pokazal, kako zelo priljubljena je bila pokojnica med ljubljanskim in obse slovenskim ljudstvom. Zalni sprevod je otvorila godba Sokola I., kateri so sledili v dolgi, nepregledni vrsti: Sokolstvo v kroju in civilu s praporom, učenke liceja, Zveza pevskih društev, venci, voz s cvetjem, voz z duhovščino, za četveroprepriženim vozom s krsto je stopal dr. Zerjav z otroci in ostali srodniki, nakar je sledila dolga povorka oseb in političnih prijateljev pokojnice in njenega sopraga, dalje zastopniki oziroma predstavniki kulturnih, gospodarskih in narodnih organizacij, napredno dijaštvo, narodno žensstvo in ostalo občinstvo. Po vseh ulicah in cestah, kjer se je pomikal sprevod, je tvorilo občinstvo gost špalir.

1— Debut gđ. Popovičeve v ljubljanski operi. V torek 8. t. m. nastopi prvokrat na opernem odru gđ. Popovičeva iz znane ljubljanske rodbine. Glasbeno izobrazbo je vživala na Konservatoriju v Ljubljani in pa pri mojstru pevcu opernem basistu g. Juliju Bettetu. Debutira v Ofenbachovih »Hoffmannovih pripovedkah«.

1— Tenorist Vičar gost ljubljanske opere. Danes v soboto zvečer ob pol osmi uri se poje v operi Verdijeve opere »Rigoletto« v kateri nastopi mladi, izvrstni tenorist zagrebške opere g. Vičar v vlogi vojvode. To vlogo je g. Vičar z največjim uspehom odpel že večkrat v zagrebški operi. G. Vičar je pevec odličnih glasovnih sposobnosti in tudi igralsko odgovarja v vsakem pogledu. Poleg njega nastopijo še ga. Davidova in ga. Thierryjeva, gđ. Španova, gna. Ramšakova in gna Jeromova ter gg. Holodkov, Rumpelj, Janko, Mohorič, Šubelj, Perko in Sekula. Predstava se vrši kot ljudska predstava pri znižanih opernih cenah.

1— »Dva bregovca«. Ponovno opozarjamo na premiero Leskovčeve izvirne drame »Dva bregovca«, ki bo v soboto, dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer. Vstopnice se dode pri dnevnih blagajni v opernem gledališču ter zvečer pred predstavo v dram. Premijeri bo pri sestvoval avtor.

1— K nameravanemu koncertu komornega koncerta Zike. Včeraj v četrtek zvečer z dunajskim brzovlakom so se pripeljali v Ljubljano člani komornega kvarteta Zika, to je brata Rihard in Ladislav Zika ter Berger in Černy. Ker pa je bila Glasbeni Matica kot prirediteljica tega koncerta iz krogov stalnih koncertnih obiskovalcev izražena želja, da se koncert od petka preloži na poznejši datum, je Glasbena Matica z pritrdilom članov kvarteta koncert prestavila na četrtek, 17. t. m. Kupljene vstopnice veljajo za ta večer.

Maribor.

OBRTNIŠKA KANDIDATNA LISTA.

V nedeljo se je vršilo v Gambrinovi dvorani zborovanje obrtnikov, katerih se je na vabilo g. Krajercja zbralo okrog 100. Na tem zborovanju se je sklenilo, da bodo postavili obrtniki pri občinskih volitvah v mestu samostojno kandidatno listo. Do tu bi bilo vse v redu in mi bi gotovo bili zadnji, ki bi odrekli obrtnikom pravico in umestnost samostojnega nastopa toda za to akcijo tiči čisto navadna strankarska špekulacija socialistov in menda tudi samostojnih demokratov čeprav je »Jutro« oficijelno nastopilo proti tej listi. Fakt je namreč, da so akcijo za samostojen obrtniški nastop uvedli eksponenti socialistov in da so jim pritrjevali poleg socialistov prvi ravno nekateri pristaši SDS. Na nedeljskem zborovanju se je poleg tega udrhalo največ po SLS in to je čisto demagoški način kakršnega smo vajeni le pri socialistih. Jasnno je torej, kaj se hoče doseči s to listo. Socialisti in samostojni demokrati so pričeli uvidevati, da si sami ne bodo mogli priboriti večino občinskih mandatov, zato bi hoteli pomnožiti svoje število s svetniki, ki naj bi bili pod firmo stanovskih interesov izvoljeni na samostojni obrtniški listi. Špekulacija pa je bila že tako nerodno pričeta, da je že vnaprej izključeno vsako upanje na kak pozitiven uspeh. Pametni in uvidevni obrtniki se ne bodo dali ujeti na ta lim.

m— Rentabilnost mestnega avtobusnega prometa. Uvedba avtobusnega prometa po mestu se je izkazala doslej kot zelo umestna, tako glede samega prometa, kakor tudi glede rentabilnosti. Čisti dobiček prvih dni je tako velik, da bo postal avtobusni promet za mestno občino prvovrstno pridobitno sredstvo, če bo uporaba vozil s strani občinstva stalno taka kot je bila doslej, upati pa je, da bo sčasoma postala še večja, posebno, ko se bo promet še izpopolnil. Največji uspeh pa je imel novi promet pri vožnji na pokopališče na Podbrezje v torek popoldan. Autobusi so bili vse čase natičeno polni.

m— Tlakovanje Meljske ceste. Mestna občina je pričela te dni s tlakovanjem Meljske ceste in Einspielerjeve ulice. Tlakuje se z velikimi granitnimi kvadri in sicer na račun tlakarne, katero je dobila mestna občina od carinarne.

m— Oučinske volitve v Krčevini. Občina Krčevina, ki meji na mesto, je sicer sklenila priključiti se Mariboru, ker pa to vprašanje še ni definitivno rešeno, se bodo vršile zaenkrat tudi tam samostojne občinske volitve. Volilna borba je že v polnem razmahu. Svoje liste postavijo SLS, SSJ, SDS in NRS. Največ izgledov na uspeh imata SLS in NRS.

m— Občinska seja. Prihodnja, menda zadnja občinska seja pred volitvami, se bo vršila prihodnji teden. Na tej seji se bodo končno oddala tudi stanovanja v novih občinskih hišah, ker se to na zadnji seji radi nesoglasij v odseku ni zgodilo. Poleg teh stanovanj bo pripravila občina tudi celo vrsto stanovanj v stari Dravski vojašnici, ki bo v ta namen docela prenovljena in popravljena. Tu se bodo nameščali v prvi vrsti deložiranci.

m— Družabni sestanek NRS se bo vršil v soboto, dne 5. t. m. ob 20. uri v zadnjem salonu hotela »Pri zamorcu«. Vabljeni so člani z družinami.

m— Pevec hrvatskega pevskega društva »Kolo« se pripeljejo v Maribor danes v soboto, dne 5. t. m. z osebnim vlakom ob 16. uri 33 minut. Glasbena Matica, katere gost bo »Kolo«, pripravlja Zagrebčanom slovesen sprejem ter pozivlja vsa narodna in kulturna društva, pa tudi vse občinstvo, da pokaže dragim gostom svoje simpatije ter se v velikem številu udeleži sprejema na kolodvoru. Večerni koncert v Götzu prične radi precejšnje dolžine skladbe in radi obzirnosti, ki smo je dolžni našim gostom, točno ob 20. uri. Občinstvo se naproša, da zavzame prostore pred določeno uro, ker bodo med izvajanjem dohodi v dvorano zaprti. Da ne bo gnječe in prerivanja pri večerni blagajni, ki je namenjena v prvi vrsti zunanjim gostom, naj si mariborski obiskovalci koncerta nabavijo vstopnice že v predprodaji, kot je to običajno v drugih večjih mestih. Tudi besedilo se dobi v predprodaji. Za koncert vlada, kar je razumljivo, največje zanimanje.

Kje je bil teror?

V »Santoupravici« objavljajo dr. St(e)fanovič zanimiv članek o zadnjem volivnem boju v Sloveniji. V članku so navedena tako težka dejstva, da po našem mnenju ne bi smela — če odgovarjajo vsa izvajanja dr. St. resnici — ostati samo časopisna senzacija, temveč bi morali njih podatke preiskati tudi merodajni krogi.

Že pred, zlasti pa po volitvah v Narodno skupščino, je vzdignila opozicija v skupščini velik krik o volivnem nasilju, ki so ga vršili radikali po vseh naših krajih. Največ se je sееvda govorilo o terorju v južnih krajih naše države, tisk samostojnih demokratov, katerim se je pridružil v Narodni skupščini se njih varovane socialistični narodni poslanec P(e)teja(n), je imel toliko smelosti, da se ni ustrašil niti gorostasne laži o dozdnevem radikalnem terorju v Sloveniji, zlasti v mariborski oblasti. Ker bi mogla beograjska javnost vsled nepoznanja dogodkov v Sloveniji za časa zadnjih volitev verjeti tem samostojno-demokratičnim in socialističnim neresnicam, je potrebno, da se poudarijo nekatere činjenice, ki bodo zadostno osvetlile prilike v naših krajih. Te činjenice bodo dekalzale, da o terorju radikalov v Sloveniji ne more biti niti govora, temveč da se je narobe samo med radikali izvajal teror in to s strani onih, ki imajo danes pogum govoriti o terorju.

Teror se more izvajati moralno in materialno, od spodaj in od zgoraj, torej s strani oblasti in s strani naroda ali posameznih strank, skupin ali oseb. Izvajati teror s strani oblasti pomeni upravljanje oblasti v to, da je kdo prisiljen, da stori nekaj, kar bi sicer ne storil. Če je sploh mogoče govoriti v tukajšnjih krajih o kakem terorju, bo pokazala že sama ugotovitev nekaterih dejstev, ki so za presojanje razmer v Sloveniji zelo značilna.

V mariborski in ljubljanski oblasti so dobili samostojni demokrtati za časa Pribečevičevega in Žerjavovega ministirovanja vso državno oblast v svoje roke in ta oblast je ostala v njih rokah tudi potem, ko so stopili v opozicijo in nahaja se še danes, pa čeprav se sliši to paradokso. Pri nas so bili odstavljeni le veliki župani, vse ostalo uradništvo pa je ostalo isto, kakor je bilo za časa ministirovanja g. Pribečeviča. To uradništvo pa je bilo po svoji ogromni večini in je ostalo slepo orodje v rokah SDS.

In če priznavamo, da se je pri zadnjih volitvah izvajal teror v našem volivnem krogu s strani oblasti, potem moramo dostaviti, da se ta teror ni izvajal s strani in v korist radikalov, temveč s strani in v korist sam. demokratov.

Evo, nekaj zelo karakterističnih primerov tega terorja. Nekaj vzgleden uradnik srezkega poglavarstva v Dolnji Lendavi je agitiral z vsemi silami proti radikalom ter med drugim obiskal tudi razne trgovce in podjetnike in jim grozil, da bo šel na davčni urad in dosegel, da bodo plačali večji davek, če bodo glasovali in agitirali za radikale.

Neki uradnik drž. železnice v Prekmurju je zagrozil radikalom in podrejenim nameščencem, da bodo odpušeni iz službe, če bodo glasovali za radikale.

V Celju je neki višji uradnik v samem policijskem uradu psoval stražnike-radikale z »radikalnimi svinjami«.

Na sodišču v Laškem so bili opsovani na isti način pristaši SLS.

Neki sodnik, pristaš SDS, je prišel k državnemu pravdniku v Maribor in ga zaprosil, da se stavi pod obščito neki voditelj radikalov v provinci, pa čeprav ni mogel najti državnega pravdnika za to nobenega razloga. Hotel je samo, da bi izgledal v očeh naroda za časa volivnega boja ta radikal kot lopov, a po volitvah bi se mogla obščito proti njemu preklicati vsled pomanjkanja dokazov.

To so fakta; so pa še druge stvari, ki morejo pričati, kdo je v Sloveniji vršil volivni teror. V Laškem so predsednik sodišča, en sodnik in predsednik davčnega urada člani občinskega sveta, kar je čisto v nasprotju s predpisi zakona. Agitatorji samostojnih demokratov, med katerimi so se nahajali tudi višji državni uradniki, so grozili svojim podrejenim, da bodo reducirani ali vsaj premeščeni, če ne bodo glasovali za nje, ker bodo radikali na volitvah popolnoma propadli, sam. demokrati pa zopet prišli v vlado in zopet zavzeli v Sloveniji vsa ona mesta, ki so jih imeli v Sloveniji nekoč. V istem smislu so odkrito pisali vsi njih listi, od »Jutra« pa do »Domovine«.

Ravno tak teror so izvajali sam. demokrati v privatnih podjetjih. Višje uradništvo Trb. premogokopne družbe je čisto v rokah sam. demokratov in zato morejo dobiti službo in napredovati samo oni delavci in nižji uradniki, ki so njih agitatorji. V nekem revirju omenjene družbe so morali vsi nameščenci glasovati za SDS, ki je na tem volišču dobila vse njih glasove.

Nakoncu pa treba omeniti tudi postopanje odvetniške zbornice v Ljubljani, v kateri imajo absolutno besedo (?) pristaši in voditelji sam. demokratov, ki je nekoliko tednov pred volitvami obsodila v neki disciplinarni stvari samega nosilca radikalne liste v mariborskem volivnem okrožju, pa čeprav za to, kakor to trde prvovrstni juristi, ni obstajal stvaren vzrok, ter je ta sklep bil znan sam. demokratskemu tisku preje, kakor pa je bil o njem obveščen on sam, ker je bil prvi tak slučaj, ker se razsodbe te zbornice niso ne prej, ne pozneje nikdar objavljale v listih.

Na isti način, ko SDS, so terorizirali volivce tudi socialisti g. Petejana, ki imajo v svojih rokah ogromno večino delovodij v delavnici državnih železnice v Mariboru, Ptuj in Lj. Isti g. Petejan pa ima danes pogum govoriti v sami Narodni skupščini o radikalnem terorju v Sloveniji.

Sicer pa je treba še enkrat naglasiti, da so se razmere od časa absolutnega samostojnega demokratskega gospodstva v Sloveniji izpremenile samo toliko, da so prišli na položaje velikih županov pristaši bečkanje kraljevice, da pa so veliki župani čisto odvisni od svojih referentov in uradnikov, ki so po svoji ogromni večini agitatorji in eksponenti sam. demokratov. Toda teroriziranje radikalov se ni nehalo, pač pa se je ublažilo odkrito preganjanje pristašev NRS, toda ostalo je zapostavljanje in v takih razmerah je dobila NRS vseseno v mariborskem volivnem okrožju 5000 glasov.

Nastanitev beguncev v Grčiji.

(Konec.)

Že l. 1923 so Zedinjene države in Nemčija, oba najboljša odjemalca Grčije, nakupila v Bolgariji mnogo duhana za nižjo ceno kot je grški. Izvoz bolgarskega duhana, ki je l. 1914 komaj zadostoval domači potrebi, je lani skoraj dosegel grški izvoz. Letina 1924 je bila v Grčiji slaba in tako je prišel na svetovno tržišče mesto grškega duhana bolgarski in celo turški. V Egiptu, kjer je še pred desetimi leti zavzemal helenski duhan štiri petine uvoza, je danes stopil na njegovo mesto kitajski duhan. Čudno je, da se danes prodaja grški tobak z izgubo in da ga sploh

ne kupujejo več v isti meri kot prej. Nastane vprašanje, ali se je — iz kdozna kaknega vzroka — okus kadilcev po vojni spremenil, ali pa se je ta sprememba izvršila samo radi akcije svetovnega tobačnega trsta, ki polagoma spreminja mešanico oziroma sestavo duhana, ki ga stavlja v prodajo, z namenom, da zasluži čim največ denarja.

Grčija je izgubila tudi rumunsko tobačno rezižo, ki je bila tudi eden najboljših njenih odjemalcev. Enako Avstrija ne naroča več v prejšnji veliki meri grškega duhana. Vzrok temu je predvsem valutna kriza, ki je na-

stala v teh državah pred nekaj leti: globoki padec rumunskega leja, avstrijske krone in nemške marke.

Med industrijami, ki so jih ustvarili begunci v Grčiji, stoji na prvem mestu izdelovanje preprog. To je grška narodna industrija, ki je obstojala že v starem veku. Slavne smiranske preproge so vse grški izdelek in ko so Turki zasedli Smirno, se je ta industrija preselila iz Azije v Evropo. Nad 30.000 žensk, ki so se pečale z izdelovanjem preprog, je pribežalo v Grčijo. To so izurjene delavke. Najspretnije med njimi napravijo do 20.000 vozlov dnevno. S temi begunkami pa je pribežala v Grčijo iz Anatolije tudi cela armada risarjev, barvarjev, specializistov in posestnikov prepročnih industrij.

Begunski urad Društva narodov se je zavzel tudi za to industrijo in z njegovo pomočjo je bilo ustanovljeno več tovarn za preproge, ki zaposlujejo veliko število delavcev in delavk. Splošni pogoji za napredek te industrije so zelo ugodni: volno dajejo ovce v Makedoniji, Trakiji in Epiru. Sukanec prihaja iz domačih tkalnic, pa tudi iz Indije, Italije in Anglije, barvila pa iz domačih tovarn in iz Nemčije. Uporabo sokov rastlin in divjih korenin, ki so dajali prekrasne, brezkončno trajajoče barve, so na žalost opustili ne samo v Grčiji, temveč po vsem Orientu. Tako vse orientalske preproge danes niso več to, kar so nekdaj bile. Rastlinske boje so nadomestili s sintetičnim proizvodom, imenovanim alizarin. Ta daje sicer barvo, ki se zoperstavlja soncu in vodi, a se ne da primerjati z nekdanjimi proizvodi.

Štedenje.

Beograjske »Novosti« pišejo:

G. finančni minister je sklenil, da v državni upravi kar najbolj štedi. To je brez dvoma dobra namera in samo želiti je, da postane meso. Toda znani predlog g. ministra ima še neko drugo vrtilo in to, da želi, da ne bodo od štednje trpeli samo najbolj siromašni, temveč tudi oni na vrhu. Če pa gledamo predlog finančnega ministra (o znižanju poslanskih dnevnice) s te strani, potem zasluži polno odobravanje.

Dobro je znano, kako se je pri nas dosedaj izvajalo štedenje. Da bi se pomagalo poplavljenjem, so morali dati državni uradniki 10 odstotkov od svojih dohodkov, dočim so gg. poslanci in ministri prejeli polne svoje plače. Je sicer res, da pomeni želja finančnega ministra samo majhen del velikega načrta za znižanje državnih izdatkov.

Toda, čeprav mal, je ta detajl nenavadno važen in karakterističen. Ne toliko iz finančnih razlogov, kakor pa iz moralnih. Je že več kot nujno, da gospodje poslanci v dejanju pokažejo, da se njihova požrtvovalnost preizkusi in dokaže. Narod je sit pre-

V zadnjem času je nastala ostra konkurenca med turško in grško industrij. Turška je izgubila z odhodom Grkov svoje najboljše delavce, predvsem risarske mojstre. Nekaterim ponuja bajne plače, če bi se hoteli vrniti; izgubila pa je tudi neudomestljive grške barvarje in je mesto njih poklicala v Grčijo Nemce.

V manj kot treh letih je grška produkcija preprog dosegla 150.000 kvadratnih metrov, to se pravi malo več kot desetino sedanje anatolske produkcije. Ima modele, ki jih turška industrija nikoli ne bo mogla posnemati. Kakovost grških preprog daleko presega turške. V Angliji, ki je glavna odjemalka Turčije, plačujejo grške preproge do 15 šilingov več za kvadratni meter, kot turške. Predvsem grede grške preproge v Zedinjene države: New-York odkupuje 70 odstotkov grške produkcije in plačuje 20 in celo 30 šilingov več za kvadratni meter kot London. Računajo, da prinašajo preproge Grčiji iz inozemstva letno okoli 400.000 funtov šterlingov.

Kot razvidimo iz omenjenih podatkov, se je povsod po Grčiji pričelo novo življenje. Grozeča katastrofa je bila odvrnjena od Društva narodov, ki je tu, kakor v marsikaterem drugem slučaju, v teku svojega kratkega obstanka, pokazalo, da ni utopija, temveč kreпка organizacija, koje cilj je, koristiti človeštvu. (Po knjigi: L'établissement des réfugiés en Grèce. Genève 1926. Publications de la Société des Nations.)

P. V. B.

»MLADINA« IN SLOVENSKI PROGRAM.

Sedaj, ko je SLS vstopila v vlado, nimamo nobene organizacije več, ki bi zastopala avtonomizem slovenstva. To bi morala vsaka- kora storiti SDS kot skupina ljudi, ki jih družita gesli: inteligenca in naprednost. Toda, kdo ne pozna pravega obraza te stranke, ki je slovenstvo toliko škodila, kot nobena drugih političnih strank, kdo ne pozna vse njene puhlosti in profitarstva. Priznamo, SLS je morala prevzeti v vladi rezervirane ji pravice, ker je bila pač največja budalost, ako se narod svojih pravic, ki so mu ustavno zajamčene, ne bi hotel poslužiti.

Toda vsaka vlada je bistvu protivna narodnemu elementu in tudi pri SLS se bo to kopito kmalu pokazalo. Zato pa je avtonomizem, kulturni in politični potenca per excellence že kot protiutež usmerjenosti in težnosti vlade.

Iz te prve številke »Mladine« je videti, da hoče skupina akademikov izpopolniti to vrzel, zavejajoč v našem življenju. Ti ljudje, polni dinamičnega idealizma spoznavajo, da brez rodne grude, brez narodnosti ne more biti nobene prave kulture, ne duševne ne materijalne. Oni se dobro zavedajo, da je narodnost edini medij, prizma, v kateri

se morajo lomiti in se primerno modificirati žarki tujih kultur, ker bi brez te narodnostne aktivnosti nastala ali popolna odvisnost od tujih kultur, tedaj sasuzjenje lastne narodnosti, ako bi ta tuje kulture kratko odbijala in jih zavračala. Ni dvoma, da je narodnost v tem smislu nosilec vsake prave duhovne in materijalne kulture. Zato to revijo, dokler bo stala na tem temelju, niajtoplejše priporočamo. O. A. M.

Žrebanje loterije

Društva »Trgovska akademija« v Ljubljani se je na željo številnih naročnikov srečk, ki so zamudili termin 27. oktobra, preložila nepreklicno na 5. decembra. Prodaja srečk v trafikah, trgovinah in zadnji rok za plačilo do 1. decembra. Pri društvu naročene srečke se pošiljajo naročnikom samo proti plačilu. Srečka 10 Din, dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din.

Arkadij Averčenko:

ZAKLAD.

Tugonhov je dejal svojemu znanu mladem možu Bičkovu:

»Zakaj nas nikdar ne obiščete. Seznanil bi vas z mojo ženo! Imam krasno ženo, mlado, srčkano. Pridite na čaj, predstavil vas bom moji ženi. Pridite vendar ... ona poje, igra ...«

»Kakšne šeme so vendar možje,« si je mislil Bičkov in obžalujoče pogledal Tugonhova. Potem je rekel glasno:

»Dobro, pridim!«

»Hvala! Moja žena je izobražena, in je raščena kakor Venera.«

»No, tak osel,« je mislil Bičkov. Potem je rekel glasno:

»Hvala. Jutri pridem k vam.«

Bičkov je sedel pri Tugonhovih in je kakor estet občudoval bele ročice Jelene Ivanovne. Jelena Ivanovna je pogrinjala mizo. Bičkov.

»Krasna žena!« si je mislil zadovoljno.

»Da,« je dejal Tugonhov, kakor bi uganil njegove misli. »Moja žena je pravi zaklad. Žal, moram v banko — zelo mi je žal, da vaju moram pustiti sama doma. Ale-nuška, ljubček moj, se boš dolgočasila? Si-nučer bo pa moj prijatelj pri tebi. Viktor Viktorovič, zabavajte jo ...«

»Z veseljem,« je s tresočim glasom dejal Bičkov.

»Pridem proti polnoči. Prej me ni treba pričakovati. Na svidenje, ljubica! Na svidenje, mladi prijatelj.«

Minila sta dva tedna. Bičkov je zopet se-

del pri Tugonhovih, zdaj v elegantni sprejemnici. Sedel je pri klavirju poleg Jelene Ivanovne in mož je hodil po sobi gori in dol. Zdaj se je približal parčku pri klavirju, zdaj se je oddaljil od parčka proti nasprotnemu kotu prostrane sobe. Temu odgovarjajoč je bil zagovor Jelene in Bičkova, monoton, čuden.

Ona: Zakaj te ni bilo že tri dni pri meni, ti lumpček? Tako sem hrepnela po Tebi?

V tem trenutku so zadoneli moževi koraki in ona je takoj okrenila pogovor: »Da, na posestvu, kjer sem živela, je bilo toliko borovnic. Neznansko rada jem borovnice ...«

Keraki so se oddaljili.

»Obožavam te ... Hrepenim po tvojih poljubih, bilo je tako dolgočasno ... (koraki) ... hm ... Po ves dan sva presedela s sestro v gmovju in zobali s morda imelaš drugo ljubico; ti, jaz sem ljubosumna ... nisem prenesla, da je sestra snedla več borovnic, včasih sem kričala ... ti, če izvem, da imaš kaj z drugo žensko, ti polijem s solno kislino obraz ... Veste, sok iz borovnic je izbo-ren za čaj.«

Tako je tekel pogovor, dokler ni pričel Bičkov.

»Za koga naj bi te zamenjal, srček moj, golobček ... Da, kanarček je prepeval prekrasno ... Nekeč sem mu pozabil dati hrane in tedaj ... jutri pridem k Tebi, ko odi-de Tvoj mož v to proketo banko ...«

»Tako tako! — je za govornikovim hrbotem zadonel trpeti glas moža, »mladi mož, dobro ste izkoristili moje zaupanje. Prav, pripravljen sem odditi ... Lahko grem za zmirom ... Nočem ovirati zaljubljene golobice ...«

Žena je jokaje planila k možu, on jo je pa rahlo odrinil:

»Nobenhil pojasnili! Moje oči so odprte! Pojdem! V daljini bom preživel dramo svoje duše. Prosim, pošli mi pošto v hotel »Bristol« ...«

Mož je hitro popravil svoje stvari in odšel s povešeno glavo. Jelena Ivanovna je zahtela in se vrgla Bičkovu na prsi:

»Vrag naj ga vzame! Zdaj se lahko izživiva!«

»Ah, srček moj!«

Minil je mesec. Bičkov je sedel v hotelu »Bristol« pri Tugonhovu in mu razkačen govoril:

»Veste, da ste podlo ravnali z menoj?«

»Pa zakaj,« je vprašal Tugonhov smehljaje. »Šel sem, da bi ne motil vajine sreče.«

»Ne lažite! Vi ste čisto priprosto meni podtakili vašo ženo, ki ste se je hoteli znebiti in jaz, idiota sem padel v to mišnico.«

»Kaj niste zadovoljni?«

»Vraga ... zadovoljen. To ni žena, to je hudič! Zlobna, lažnjiva, ljubosumna in neumna, da bi jo človek včasih tepel.«

»Toda saj jo poznate sami predobro. Napravili ste iz mene lepega osla.«

Tugonhov je udobno ležal na divanu in se blaženo smehljaj.

»Zapustiti je človek tudi ne more. Preti s škandalom.«

»To je popolnoma njej podobno,« je dejal mož.

»Čujte! Podlo ste ravnali z menoj, toda cprostim vam vse in nikdar vam ne pozabim — svetujte mi — povejte mi kakšen izhod!«

»Izhod? Kdo vam brani, da ne storite tako kakor sem jaz? Poiščite pametnega mladega človeka!«

»Kje naj pa najdem takega idijota?«

»Jaz sem ga ... In zakaj idijota? Priznati

morate, da napravi ona prvič sijajen vtis. Zene to razumevajo.«

»Ivan Fedosejevič, svetujte mi. Morda imate koga v mislih.«

»Hm! Zares sem podlo ravnal z vami in vi ste tako dober dečko. Čujte! Agronomov bo pravi ... Od spomladi že zalezuje naš zaklad z ljubezenskimi prisegami ...«

»Agronomov? Hm ... mislite?«

V loži elegantne restavracije sta sedela Agronomov in Bičkov. Bičkov je položil Agronomovu roko na rame in pravil:

»Čujte! Zakaj vas nismo tako dolgo videli? Pridite vendar k nam. Živim zdaj z Jeleno Ivanovno. Krasna ženska! Poje, igra, raščena je kakor Venera ... Pridite na čaj k nam! Jelena Ivanovna je že večkrat vprašala po vas. Pridite!«

»No, to je osel!« je mislil Agronomov, se sarkastično smehljaj in pomilovalno gledal Bičkova ...

Potem je rekel glasno:

»Lepo. Jutri pridim!«

Minil je mesec.

Agronomov je našel v gledališču svojega prijatelja Ivolgina in vesel planil k njemu.

»Ah, kakšno veselo srečanje! Dajte mi besedo, da me obiščete. Quasi poročen, z Jeleno Ivanovo. Moja žena je krasna ženska. Pridite, seznanil vas bom. Lepa je, poje ... raščena je kakor Venera ...«

Ivolgin se je ravnodušno okrenil v stran. Tugonhova žena?

»Da, kaj pa je na tem?«

»Potem se nikar ne trudite, bil sem prvi, ki sem Tugonhova osrečil s to ženo.«

Ivolgin je molkal. Krog je bil sklenjen ...

Prosveta.

ODMEV SLOVENSKE RAZSTAVE V PRAGI.

Četrty zvezek »Zlate Prage«, ki je izšel 27. oktobra t. l., prinaša izbor del slovenskega slikarstva kot umetnostne priloge. Inicijativo za te ilustracije je dala razstava slovenskega modernega slikarstva, s katero je otvorilo S. V. U. »Mánes« svojo jesensko razstavno sezono. Naslovna stran slovenskega zvezka nosi reprodukcijo portreta kmetke žene, dekla Janeza Šubica; original je last ljubljanskega Narodnega muzeja. Vrstje se reprodukcije Jamove »Save pri Radovljici«, portretne risbe Jurija Šubica, ki predstavlja model za Hynaisovo »Pomlad«, Groharjeve »Škofje Loka« v snegu, Kobilčine »Kavopivke«, Petkovskega »Pisma«, Veselove »Kranjice«, Azbetovega »Harema«, G. A. Kosove »Pri Ažbetovih« in Kraljevih »Ženjenec«. Reprodukcijske izvedbe v bakrotisku na način, ki dela veliko čast češki grafični industriji. Vse filigrane slikarskih valerjev so v eni barvi ohranjene in celo dela, kot Groharjeva »Škofja Loka«, vsa razkrojena v fino niansirane lise, dajejo dobro predstavbo o originalu. »Zlata Praha« zasluži za svoje delo vse priznanje in našo hvaležnost za pozornost, s katero reproducira slovensko umetnost že od časov Jurija Šubica.

UMETNOSTNA RAZSTAVA V TRSTU.

Sindikat lepih umetnosti in umetniški krožek v Trstu sta priredila svojo prvo skupno razstavo v Mesnem paviljonu. Razstava obsega 68 slik, 12 kipov, 4 umetno-obrtna dela in 20 del skupine konstruktivistov. Razstave so se vdeležili umetniki iz Primorja brez razlike narodnosti. Od Slovencev so zastopani Veno Pilon z 8 slikami, Lojze Spazzapan z 2 slikami in 1 plastiko, Francé Gorše z 2 plastikami in Avgust Černigoj, ki vodi konstruktiviste E. Stepančiča, G. Vlaha in G. Carmelicha. V katalogu, ki obsega seznam in 27 reprodukcij (zastopani so tudi Pilon, Spazzapan in Gorše), je Černigoj svoji skupini napisal poseben uvod. Zaradi svoje modernosti, ki se kaže v delih nekaterih umetnikov, je dvignila razstava mnogo prahu; stvari, ki so v svetu že zdavnaj polpretekla, zbuja jo v Trstu pravo provincialno togorjenje. Kvaliteta razstave je v svoji poprečnosti prav skromna in daje našim talentiranim umetnikom zelo miren okvir.

KULTURNA PEDAGOGIKA.

V založbi Slovenske Šolske Matice se je pravkar dotiskala kot redna publikacija za leto 1927/28 knjiga »Kulturna pedagogika. Kazipot za razumevanje vživetja« (230 strani), ki jo je napisal vseučilišni profesor dr. K. Ozvald.

Ta knjiga je menda prvi poizkus, sistematično pokazati, da je tudi na kulturnem področju vzgojstva (izobrazba, pouk, vzgoja), kakor i sicer v življenju — vse z vsem v zvezi. S tem bi hotelo pred vsem drugim biti rečeno, da je vseh vrst prizadevanje na področju vzgoje, pouka in izobrazbe svojevrstno dogajanje, ob katerem kulturno življenje, samega sebe ohranjuje in oblikuje. In pa, da je prav zato kultiviranje Sloveka, zlasti pa kultiviranje mladega pokolenja najtesneje spojeno s kulturnim bitjem in žitjem kakega naroda.

Jedro knjige se deli na dve: prvi del obsega splošno kulturoslavje, a drugi jemlje v pretes Slovenske probleme.

Koncem vsakega poglavja so navedeni naslovi takih knjiž, ki se dajo s pridom čitati za dopolnitev in poglobitve prinesenega teksta.

Knjiga se je rodila iz občutene potrebe po trdni idejni podlagi, raz katero bi bilo mogoče, pedagoška vprašanja v širokem, kulturnem pomenu besede smiselno staviti in reševati.

Broširana 250 strani obsegajoča knjiga stane 32 Din.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 5. novembra: »Dva bregova«, izvirna premijera. — Premijerski abonma.

Nedelja, 6. novembra ob 15. uri popoldne: »Večni mladenič«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Ponedeljek, 7. novembra: »Hlapec Jernej«. — Red C.

Torek, 8. novembra: Zaprt.

Sreda, 9. novembra: »Vrt Eden«. Nastop gđ. Slavčeve. — Izven.

Četrtek, 10. novembra: »Dva bregova«. — Red D.

Petek, 11. novembra: Zaprt.

Sobota, 12. novembra ob 15. uri popoldne: »Ukročena trmoglavka«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Opera.

Sobota, 5. novembra: »Rigoletto«. — Gostuje tenorist g. Vičar iz Zagreba. Znižane cene. — Izven.

Nedelja, 6. novembra: »Grofica Marica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Ponedeljek, 7. novembra: Zaprt.

Torek, 8. novembra: »Hoffmannove pripovedke«. Gostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. Debut gđ. Popovičeve. — Izven.

Sreda, 9. novembra: Zaprt.

Četrtek, 10. novembra: »Faust«. Gostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. — Red A.

Petek, 11. novembra: »Bajadera«, premijera. Premijerski abonma.

Sobota, 12. novembra: »Tri oranžec«. — Red B.

Nedelja v ljubljanskem Narodnem gledališču. V nedeljo 6. t. m. popoldne ob 15. uri se vprizori v drami komediji »Večni mladenič« z režiserjem Anton Cerarjem v naslovni vlogi. Ob pol 20. uri zvečer pa je poje v operi Calmanova opereta »Grofica Marica« v običajni zasedbi. Obe predstavi sta ljudski in veljajo za nje znižane dramske odnosno operne cene.

G. Josip Križaj v Ljubljani. Odlični slovenski basist g. Josip Križaj, bivši član Narodnega gledališča v Zagrebu gostuje prihodnji teden v ljubljanskem operi. Za to svoje gostovanje si je izbral dvojce najboljših partij in sicer Metista v Faustu in štiri basovske partije v Offenbachovih »Hoffmannovih pripovedkah«.

Opozarjamo na ponedeljkov koncert opernega baritonista Nikole Čvečija iz Zagreba, na katerem sodeluje tudi koncertni pianist Peter Dumičič. Na vsopredju je cela vrsta skladb, somospevov jugoslovanske literature, kakor tudi arij iz raznih svetovnih, ljubljani tudi nepozabnih avtorjev. Izmed klavirskih skladateljev sta zastopana Liszt in Chopin. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

»Snežulčica« v mariborskem gledališču. Kot prva otroška predstava te sezone se pripravlja priljubljena otroška igra »Snežulčica«, katere premijera bo te dni.

PROGRAM SKIOPTIČNIH PREDAVANJ PROSVETNEGA ODSEKA DELAVSKE ZBORNICE.

14. novembra: Spolno vprašanje. — Predava dr. H. Tuma.

21. novembra: Razvoj letalstva. — Predava tajnik »Aero-kluba« g. dr. Rape.

28. novembra: Velika francoska revolucija. — Predava Jožef Kilek.

5. decembra: Slike iz svetovne vojne. — Predava Fr. Žužek, predsednik prosvetnega odseka DZ.

12. decembra: Cankarjev večer.

19. decembra: Obrtna higijena. — Predava g. dr. Pir.

9. januarja: Telesna kultura. — Predava g. Zec s strani DIZ.

16. januarja: Amerika in Slovenci. — Predava univerzitetni profesor g. dr. Milan Vidmar.

23. januarja: Novi Dunaj. — Predava Likar, tajnik OUZD.

30. januarja: Racionalizacija dela in delavstvo. — Predava univerzitetni profesor dr. Milan Vidmar.

6. februarja: Petrolej. — Produkcija in gospodarsko-politični pomen.

13. februarja: Socialno skrbstvo za mater in otroka. — Predava g. dr. Dragaš.

27. februarja: Gozdovniki. Predava gospod Kravos.

5. marca: Kitajska in njen socialno-politični napredek.

12. marca: Avstrijska revolucija 1848 in Slovenci. — Predava Kilek.

26. marca: Socialna zgodovina slovenskega ljudstva. — Predava dr. H. Tuma.

2. aprila: Naše planine. — Predava dr. H. Tuma.

Vstopnina 1 Din. Za vaje in brezposelne brezplačno. — Začetek vselej ob 8. uri zvečer.

KRATKE VESTI.

Ministra dr. Stresemann in dr. Marx obiščeta v kratkem Dunaj, da utrdita vez med Avstrijo in Nemčijo.

Izvoz deviz in efektov je odslej na Češko-slovaškem popolnoma prost.

Nemški agrarci so sklenili, da bodo glasovali za češko-slovaški proračun.

Berodineva žena, ki je bila od Kitajcev aretirana, kar je povzročilo toliko hrupa, se je te dni vrnila v Moskvo.

Vijemova sestra, ki se bo kljub svojih 60 let poročila z 28 letnim Rusom, se bo pustila na prigovarjanje ženina pomladiti. — Nucalo pa ne bo nič.

Japonska vlada namerava ustanoviti pri Vatikanu svoje posebno poslaništvo.

Gospodarstvo.

× Prevoz krompirja čez Trst. Italijanski posebni delegat za fitopatologijo v Trstu opozarja vse zainteresirane, da morajo biti izvorna in imunetna izpričevala pri pošiljkah s krompirjem, ki se prevaža čez italijanski teritorij, izdana od fitopatoloških oblastev dežele izvora (pri nas Drž. kemično preizkuševališče) in ne od kakih drugih institucij ali oblastev. Izpričevala morajo biti izstavljena razen v jeziku dotične države tudi v italijanščini ali francoščini, kakor so tudi italijanska izpričevala, ki se izdajajo za inozemstvo.

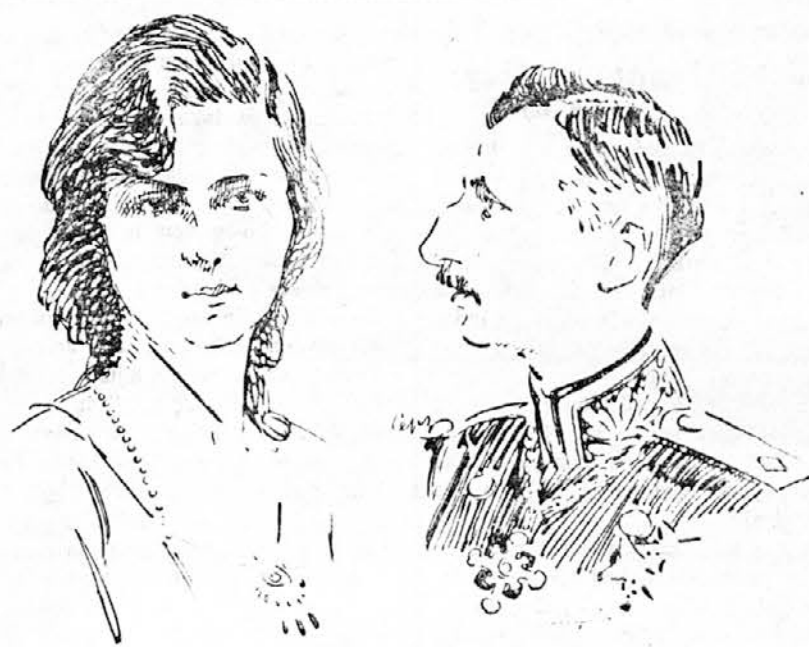
BORZE.

Devize in valute.

Ljubljana, 4. nov. Amsterdam 22.92—22.98 (22.95), Berlin 13.55—13.58 (13.585), Curih 1094—1097 (1095.5), Dunaj 8.005—8.085 (8.02), London 276.3—177.1 (276.7), Newyork 0—56.76, Pariz 224—226 (225), Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 309.375—311.375 (310.375).

Zagreb, 4. nov. Amsterdam 22.91—22.97, Dunaj 8.005—8.085, Berlin 13.551—13.581, Budimpešta 9.94—9.97, Milan 339.69—311.69, London 276.3—277.1, Newyork 56.657—56.857, Praga 168.047—168.897, Curih 1094—1097.

Curih, 4. nov. Beograd 9.13, Berlin 123.775, London 25.25875, Newyork 518.70, Pariz 20.365, Milan 28.84, Praga 15.37, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.20, Sofija 3.745, Varšava 58.15, Dunaj 73.225.

Car Boris s svojo zaročenko princezo Giovanno.

Efekti.

Ljubljana, 4. nov. Celjska 164—0, Ljublj. kreditna 135—135 (135), Kreditni zavod 160—0, Večje 133—0, Kranjska industrijska 376—0, Ruše 280—295, Stavbna 65—0, Šešir 104—0.

Ljubljanska blagovna borza (4. nov.). Les: Zaključena sta bila 2 vagona bukovih plohov od 2 m naprej, 40 do 100 mm, I., II., fco vagon nakl. post. po 450. Deželni pridelki: Zaključkov ni bilo.

Sport.

Tekme za evropsko amatersko prvenstvo v grško-rimski rokoborbi so se pričele v četrtek v Budimpešti. Priveditelj je ogrski rokoborski savez, vodi jih pa predsednik mednarodnega rokoborskega saveza, znani budimpeštanski sportnik Alfred Brüll, ki nam je porok, da bo to velikansko konkurenco brezhibno izpeljal. 14 narodov s 75 rokoborci je prijavilo svojo udeležbo in razun Finske se bodo kosali vsi narodi štiri dni za prvaški naslov. — Jugoslavija je postavila sledeče borce: v bantamteži I. Hoffmann, v peresni teži B. Vojvodić, v lahki teži F. Metznerja, v lahki srednji teži N. Grbića, v težki srednji teži Palkovića in v težki teži G. Krenna. Upanja sicer ni, da bi se kak Jugoslovčan v kateri kategoriji plasiral na prvem mestu, ker je ta sport pri nas še premlad, kar pa smo imeli prvovrstnih, so postali profesionalci (n. pr. Pero Kopp in Todor Govorčin); toda led je prebit in ker imamo Jugoslovani izborni rokoborski material, smemo v kratkem pričakovati, da se bodo tudi naši borci uveljavili pri mednarodnih tekmah. Z evropskimi prvenstvi pa je to pol zvezan tudi pokal narodov, ustanova Alfreda Brüllja. Estonka, Švedska in Nemčija imajo največ izgleda, da si pribore največ točk. Pri evropskih prvenstvih l. 1926 v Rigi so odnesli Nemci 11 točk, Švedi 9 točk, Estonci 7, Ogrji, Danci in Čehoslovaki pa po 3 točke.

31 narodov bo zastopanih v Amsterdamu. Sledeči narodi so dosedaj napovedali svojo udeležbo pri olimpijskih igrah. Egipt, Belgija, Brazilija, Chile, Kina, Danska, Finska, Francija, Anglija, Haiti, Indija, Jugoslavija, Kanada, Latvija, Litva, Luksemburška, Nova Zelandija, Norveška, Avstrija, Čehoslovaka, Peru, Poljska, Portugalska, Švedska, Švica, Španija, Južna Afrika, Turčija, Ogrska. Zednjene države.

Svetovni rekorder Weissmüller je preplaval 300 y v 3 min. 11.6 in s tem potolkel rekord Arne Borga, ki je stal na 3:16.4. Dvojbo med Arne Borgom in Weissmüllerjem bo tvoril brezdvomno eno največjih atrakcij olimpijskih iger v Amsterdamu.

Češko-slovaški maratonski tek je končal z zmago Ogra Golobosa, ki je pretekel maratonsko progo v 2:48. Drugi je bil Krof od praške Sparte, tretji Nemec Hempel in četrty njegov rojak Müller, kot peti je prišel na cilj avstrijski maratonski zmagovalac Dunajčan Tušek v 3:3.

Finska lahkootletika. Nova rekordna lista finskega sportnega in telovadnega saveza dokazuje visoki razred finske lahkootletike. Lista zaznamuje sledeče uspehe. 100 m: Hel-le 10.9 — 200 m: Aaström 22.4 — 400 m: Aaström 49.8 — 800 m: Borg 1:55.2 — 1500 metrov: Helgas 3:56.1 — 5000 m: Nurmi 14:54.4 — 10.000 m: Matilainen 31:49.2 — 110 m lese: Sjöstedt 15 sek, 400 m lese: Wilen 55.8 sek — stafeta 4x400 m: I. V. K. 3:27 min. — skok v dalj: Sandström 7.13 m — skok v vis: Wahlstedt 1.90 m — skok ob palici: Niklander 3.63 m — disk: Kivi 45.27 metrov — krogla: Järvinen 15.17 m — kopje: Penttilä 69.88 m — klavdvo: Erikson 47.57 m — desetboj: Yrjölä 8018.09 točk — maratonski tek: Martellin 2:31:23.8.

Pasje tekme konkurirajo boksmatem. V V zadnjem času se opaža v Angliji, da so najresnejši konkurenti konjskim dirkam in boksmatem — pasje tekme. V obče zelo dobro obiskani boksmatchi v popularnem »ringu« imajo v zadnjem času tako malo obiskovalcev, da bi lastniki zaprli lokal, če ne bi upali na zimski odmor v pasjih tekmah. Da pa imajo te tekme tako velikanski obisk, je vzrok angleško nacionalno moštvo in veselje do stav. Kdor z manjšim zneskom, mogoče z boljšo šanso lahko stavi na

pse, temu ni treba, da izdaja večje vsote za konjske dirke in bokrske boje.

To in ono.

DVA ZLATA MILIJONA BREZ LASTNIKA.

Dva milijona zlatih ruskih rubljev leži shranjenih v zakladih Johohame Species Bank v Tokiu, za katere se ne ve, komu pripadajo in kdo je lastnik. To zlato je bilo deponirano že pred petimi leti in je imelo služiti za pobiranje sovjetov v Sibiriji. Sicer se najde mnogo ljudi, ki trde, da pripada ta ogromna vsota njim, ali nikdo ne more dokazati, da je to zlato njegovo. Celo kapitan Semjanov, ki večkrat pride v Tokio in hodi okoli »višjih«, da zainteresira japonsko vlado za vojno proti sovjetom v Sibiriji, ne more dokazati, da bi bilo to zlato njegovo.

Nastane vprašanje, čegavo je pravzaprav to zlato? Semjanov trdi, da je s svojimi prijatelji nabral to zlato pri bogatih zasebnikih, ki so bežali preko Sibirije iz Rusije, po zlomu armade generala Kolčaka. To zlato je deponiral ruski vojaški ataše na japonskem dvoru, general Podjagin pri znani banki in je imelo služiti za plačevanje vojaškega materiala, ki ga je imela Japonska dobavljati neprijateljem sovjetov. Medtem pa do tega ni prišlo, ker so bili Belorusi prisiljeni, da gredo iz Sibirije in da ustavijo vsaki boj proti sovjetom.

Ko je Semjanov zahteval od banke, da mu izroči zlato, je banka odgovorila, da zlato ni njegova lastnina, nego, da pripada zlato vladu republike daljnega Vzhoda. Ta vlada je sicer že likvidirala, ali zlato pripada njenim pravnim naslednikom. Proti temu naziranjju je protestiral kapetan Semjanov in bivši ruski vojaški ataše general Podjagin sta dvignila tožbo pri japonskih sodiščih, da se jim izroči to zlato, katerega sta ona dva položila v banko.

Sodišče v Tokiu je tožbo odbilo. Vendar pa slučaj z dvema milijonima zlatih rubljev še ni rešen. O tožbi bo razpravljalo še kassacijsko sodišče v Tokiu in tedaj bo prišlo na dan zopet vprašanje, ali je naslednik »republike daljnega Vzhoda« sovjetska vlada v Moskvi, ali kdo drugi.

Za zlato se zelo interesira tudi Moskva, ki sicer dosedaj še ni stopila s svojo zahtevo pred japonska sodišča, ali pričakuje se, da bo Moskva to storila v najkrajšem času. — Največ ima dobička od tega zlata banka, kateri je v interesu, da zlato obdrži čim dalje v svojih trezorih.

POGUBONOSEN SISTEM.

Med nami zemljani obstoja teorija, ki priporoča poroko v mladostnih letih. Na Solno-graškem je sklenil neki parček poroko v prav zgodnjih letih. Poroka je bila sklenjena — če smo prav odkritosrčni — v otroških letih. Zakonski mož »On«, je štel širokih sedemnajst, zakonska žena, »Ona«, pa otroških štirinajst let. Da se brez dovoljenja cerkvene in prosvetne oblasti nista smela poročiti, je umljivo. »Ona« — čestita bodoča gospa, je morala celo predložiti oblasti zdravniško izjavo, ki ji je omogočila skleniti sveti zakon. Po temeljiti zdravniški preiskavi je zdravniška komisija izdala potrdilo: »Nevesta je sposobna za zakon in bo prav lahko prenesla moža«.

In nato je stopila mladoletna dvojica pred oltar in duhovnik ju je zavezal za »večno«. To »večno« pa je bilo zelo pičlo odmerjeno.

Po dveh mesecih je štirinajstleten otrok — zakonska gospa — pobegnila od možička. Vrnila se je k starišem ter sklenila živeti življenje »neizkušene« deklice. Užaljeni možiček je prosil ubego golobčico, da se povrne, a ta je bila neizprosna. Držala se je točno sklepa: »Živeti hočem življenje mlade »neizkušene« deklice«.

Dolgo dobo — leto dni — je prenašal žalostni fantiček-možiček žalostno usodo. Končno se je odločil za poslednji korak — ločitev zakona. Stopil je pred sodnika ter povedal zgodbo, ki je danes tako vsakdanja. »Gospod sodnik, življenje s to žensko je — izključeno. Ločiti se hočem! Pravzaprav sem že ločen, ker ona, moja zakonska žena, je pred letom dni pobegnila od mene.« Sodnik se je kaj hfitro uživel v položaj ter razsodil — fantilinu v prid.

Ogljeni (Karbon) papir

indigo papir, barvni trakovi, barva za šampiljke
dobite vedno najceneje pri

LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/I.

Ilija Erenburg:

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

In sta zaplesala. Mogoče nista plesala slabo, vendar pa popolnoma drugače, ko vsi drugi. Tako ko ona dva, se pleše na ulici Goethe, enikakor pa ne v dansingu »May-Boy«. Nihče pa ni na njih gledal, ker je imel vsak svoje druge interese: finansisti so se obirali okrog cocktail-ov in dot, mamice okrog akcij, hčerke so bile pa prevzete od prijetnega stiskanja kolen.

In sta zaplesala, ker je Jeanne morala biti močna. Med plesom se vsi smehljajo in se mora smehljati tudi Jeanne, ker ju le tako ne bo nihče opazil. Med smehljanjem je tiho šepetala Andreju:

— Vsak hip bova morala narazen!...

Strahno bi rada objela Andreja, pa ne tako, kakor veleva ples, ampak tako, kakor zahteva srce in bi na njegovi rami izjokala vso bolečino ločitve! Ni pa tega napravila, ampak skrbno vodila svoje plesne korake in se smehljala. Boben je grmel, finansisti so šumeli s tankimi ustnicami, kakor s papirnatimi akcijami: »Vi prekrasno plešete jiniy«, mamice so pa skoraj glasno preš-

vale franke in sreca in temu zlobnemu, težkemu, lažnjivemu plesu ni hotelo biti konca. Jeanne se je pa vedno smehljala.

Čutila se je tako osamelo, zapuščeno in nezaščiten, kakor da se ta plesna dvorana nahaja v samem srcu ulice Tiboumairy. Ločila se z Andrejem in ona ne sme niti krikniti bobnu, finansistom in vsemu svetu: »nehajte, molčite! Mene boli!« Niti Andreju ne sme ničesar reči, razven tihega.

— »Vsak hip bova morala narazen!«

In govoreč te besede, se je Jeanne še vedno smehljala. Samo pogledajte si jo! Ta gospodična nima nobenih skrbi in od četrte do šeste pleše v dansingu »May-Boy«.

Ko sta se spet vrnila na trg, sta takoj izginila pod zemljo, ko dve miški. Sklenila sta, da se bosta mimo nekoliko postaj odpegljala po podzemski železnici in spet prilezla na dan v kakšnem neobljudenem kraju, da se vsaj preverita, če so rdečkaste oči res izginile.

Pod zemljo je zoprno dišalo po milu. Plošče v stenah so vsiljivo kričale: »Pijte samo Dubonnet, kakor da je to edina naloga človeka na tem svetu. Ljudje so drli proti zahtolnim vagonom, ko zverji ob gozdnem požaru, in so obdali Andreja in Jeanne s tor-

bicami, zavoji, zavojčki, klobuki in palicami ter ju ločili. Jeanne ni mogla Andreju niti povedati, da je še z njim. Razven tega bi mu pa hotela še reči, da bo tudi vedno z njim. Med njima so se gnetli ljudje in ker Jeanne ni mogla govoriti, se je Andreju nasmešnila. Za ta smehljaj je pa komaj še nabrala silo. Ljudje, besni vsled gneče in dnevnega truda, so jo užajeno pogledali: »čemu se ti smehljaš? Saj ni vse življenje vredno enega samega smehljaja!« Ah, ti ljudje niso prav nič razumeli, kaj se deje v srcih obeh pasazirjev!

Andrej in Jeanne sta izstopila na postaji Rassepaille, tik ob pokopališču. Tam je izstopila tudi neka starka, ki je hitro odšepala proti izhodu. Oči ni bilo. Ali so bile sploh na »Avenue Kleber«? Ali se ni Jeanne-i zadržalo, da jima sledijo in da ju levijo rdečkaste oči? Vendar sta pa sklenili, da je Andrej ne sme več spremljati, ker jima na kolodverih preti nevarnost. Najboljše bo, da se kar tukaj poslovita!

Lahko je bilo to skleniti, težje pa izpolniti. Može, kakor dva neznanca, sta si stala nasproti. Zdaj bi se lahko pogovorila, nikogar ni bilo v bližini, vendar sta pa molčala. O čem naj pa govorita, saj se poslavljata!

Vse njuno življenje se je sramežljivo pri-tuhnulo in se ni upalo odpreti oči spričo svojih malih radosti in skrbi. Cela njuna vsakdanost je čutila, da obema ni do nje. Zdelo se jima je, da sta se že poslovila. Požirajoče sta strmela drug v drugega, kakor se stmi v sliko dragega pokojnika. Jeanne je spregovorila:

— Oditi moram. Čez eno uro odhaja moj vlak.

Rekla je zato, ker je morala biti močna. Andrej ni ničesar odgovoril, samo njegova roka je ujela Jeanne-ino. In sta spet molčala. Njune roke so pa imele mučen, mrzličen pogovor. Tožile so, prosile usmiljenja, drlete so ko smrtno zadete. Ah, te slabotne človeške roke!

Prva je bila ukročena roka Jeanne-e in se je izvila iz široke Andrejeve dlani. Izvila se je v obupu, kakor beži izgnana hči iz domače hiše, pa se je spet vrnila. Dolgo se je vrtila ta borba rok, borba brez sile proti volji ljudi. Posebno težke so bile zadnje minute. Roke so se krčevito lovile, križale in se oprijemale druga druge. Vse to je bilo brez smisla in cilja. Tako se lovijo za prevrnjenimi stolci prestolov.

(Dalje prihodnjik.)

Najboljša v materijahu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačen.

Nizke cene tudi na obročna plačila. ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Razpis.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo razpisuje oddajo

krovskih in kleparskih del

za stanovanjsko hišo na Bleiweisovi cesti. Vsi potrebni podatki, kakor proračuni itd., se dobijo med uradnimi urami v zborničnem uradu.

Zapečateni ofertni listi oddati do 10. t. m., 12. ure popoldne pri podpisnem uradu.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon števil. 2389.

Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

VELOUR IN PLIŠ

za damske plašče, velika izbira — nizke cene

R. Miklauc, 'Pri Škoju'
Ljubljana, Lingarjeva ul.**SUKNO-DOUBL KAMGARN**

za moške obleke, velika izbira — nizke cene

R. Miklauc, 'Pri Škoju'
Ljubljana, Lingarjeva ul.**MALI OGLASI.**

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene do dveh sob išče mirna stranka v bližini Križevniške cerkve ozir. Tržaške ceste. Cenj. ponudbe se prosi na upravo lista pod »Stanovanje«.

Koks - čebin

Woltova 1/II. - Telef. 2056

Stanovanje

2-3 sob ter pritlikinami iščem v sredini mesta, če je mogoče takoj ali za mesec februar. — Franc Mikec, plač. natak. Kavarina »Evropa«.

Gospodična

vešča vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi eden do dva meseca brezplačno. Cenjene ponudbe prosi na upravo lista pod »Marljiva«.

Šivilja,

za perilo, dobro izurjena, išče zaposlitve. Gre šivat tudi na dom. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Šivilja«.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA UL.

se priporoča

za naročila v tiskarsko stroko spadajočih del.

Širite »Narodni Dnevnik«.

Prava uteha za živčno bolne

Je moje ravno izdano delo! V njem se na podlagi dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, potek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelij zdravja

pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označen naslov, popolnoma brezplačno.

Tišče zahval

dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. — Kdor spada k

ogromni množici živčno bolnih,

kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, pomanjkanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov,

si mora naročiti mojo tolažečo knjižico!

Kdor jo pazljivo bere, dobi pomirljivo prepričanje, da obstaja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišite še danes na naslov

Ernst PASTERNAK, Berlin, SO,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 762.

Carlinsko posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče poste najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupillarnem zavodu, ki obstoji že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prilhrankom rojakov v Ameriki, denarju nedolnih, ki ga vlagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.